

LIETUVISKAS SAVAITRAŠTIS
Išėina kiekvieną penktadienį Clevelande
Leidžia
Ohio Lithuanian Publishing Co.
6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio
Redaktorius
Vincas Rastenis
Kaina metams, užsimokant iš anksto:
Jungtinėse Valstybėse \$3.00
Kanadoje \$4.00 Kitur \$4.50
Užsisakyti galima kiekvienu metu, nereikia
laukti metų, pusmečio ar mėnesio pradžios.

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

LITHUANIAN WEEKLY
Published every Friday in Cleveland by
Ohio Lithuanian Publishing Co.
6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio
Editor
Vincas Rastenis
Subscription per year in advance
In the United States \$3.00
In Canada \$4.00 Elsewhere \$4.50
Entered at Second-Class matter Decem-
ber 6th, 1915, at the Cleveland Postoffice
under the act of March 3, 1879.

No. 41

Kaina 6c.

CLEVELAND, OHIO

October — Spalių m. 14 d.

(34-ti metai :: 34th year)

MŪSŲ VISUOMENĖJE

Su kokiais uždaviniais atvyksta Ministeris St. Lozoraitis?

Adv. Antanas Olis, Lietuvių Dailės Parodos Vyr. Tvarkytojas, spalį m. 6 d. New Yorke, Statler viešbutyje, spaudos atstovų priėmimo buvo paklaustas, ar ministeris St. Lozoraitis atvyksta tik parodą atidaryti, ar turi ir kitokių diplomatinį uždavinį. Į šį klausimą adv. A. Olis pareiškė:

"Aš manau, kad ministeris Lozoraitis, kaip Lietuvos diplomatinio šefas, savo kelionę Amerikon visokeriopai išnaudos Lietuvos laisvinimo reikalams. Pirmiausia savo žingeidumą galės patenkinti, kai min. Lozoraitis atskris į New Yorką".

Kai patirta, min. Lozoraitis į New Yorką atskrenda spalį 17 d. Atvykęs į La Guardia Airport in Queens, min. Lozoraitis ten dūos pasikalbėjimą spaudai.

Kas padengs Dailės Parodos išlaidas?

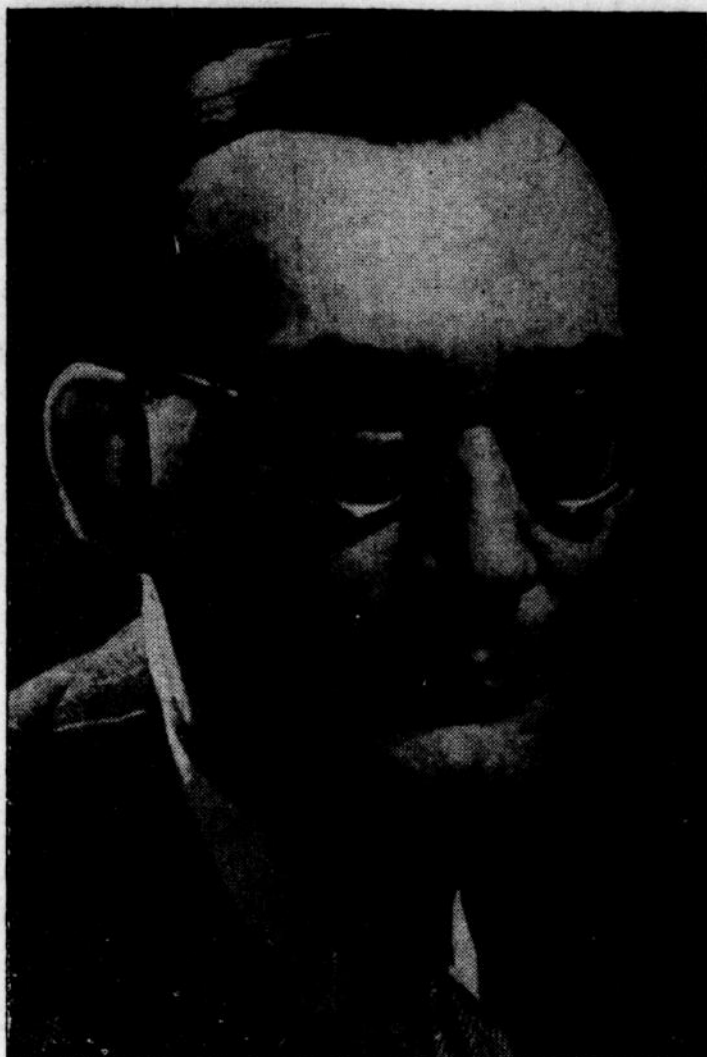
Lietuvių Dailės Parodos New Yorke organizatorių pareiškimu, šios parodos suorganizavimas kainuos virš 20,000 dolerių. Adv. A. Olis nurodė, kad vienintelis ir pats tikriausias šaltinis didelėms parodos išlaidoms padengti yra Amerikos lietuvių geras parodos reikšmės supratimas, jų duosnumas ir platus viso reikalo įvertinimas.

"Jei iš milijono Amerikos lietuvių tik 50,000 nupirks po vieną bilietą už 50 centų, — pareiškė adv. A. Olis, — tai parodos išlaidų klausimas bus išspręstas. Už tai aš dar kartą kreipiuosi į kiekvieną Amerikos lietuvių ir tikiu, kad neatsiras nė vieno, kuris atsisakytų įsigyti parodos bilietą. Aš kartoju: įsigytas bilietas yra lietuvių susipratimo, jo tautinio jautrumo ir jo lietuviškos garbės ženklas".

Patogus Parodos lankymo laikas

Lietuvių Dailės Parodos New Yorke iškilmingas atidarymas įvyks spalį 20 d. Paroda bus atidaryta istisą mėnesį nuo 10 val. ryto ir 12 val. nakties kiekvieną dieną. Tuo būdu tiek atskiri asmenys, tiek ekskursijos parodą galės lankyti jiems patogiausiu laiku, net ir šokiadieniais, darbą pabaigus. Ekskursijos ir atskiri lankytojai gaus norimų paaiškinimų apie išstatytus eksponatus iš budinių dailininkų.

Prie parodos organizuojamas skrydis, kuriame parodos lankytojai galės įsigyti puikų iliustruotą parodos katalogą, literatūros apie Lietuvą anglų ir lietuvių kalba, grožinės lietuvių literatūros, meniškų liaudies dirbinių, drožinių, audinių ir kt. Leidyklos ir atskiri asmenys, suinteresuoti jų leidinių ar dirbinių išstatymu, kviečiami skubiai kreiptis į parodos sekretoriatą šiuo adresu: Lithuanian Art Exhibition, New York Hall of Science, Broadway at 44th St., New York, N. Y.

STASYS LOZORAITIS

Lietuvos Diplomatinio šefas ir Igalios Ministeris Romoje. Pirmadienį, spalį m. 17 d., 3:25 val. p. p. jis atvyksta į New Yorką (La Guardia Airport, Overseas Field) Ketvirtadienį, spalį m. 20 d. jis atidarys Didžiąją Lietuvių Dailės Parodą.

ŠEŠIOS DIENOS pasaulio politikoje

SPALIŲ 7.

Atsistatydino Prancūzijos vyriausybę, kuriai 13 mėnesių pirmininkavo radikalus Queille. Tai atsitiko dėl nesutarimo pačioje vyriausybėje dėl algų klausimo. Ypač po svoro nuvertinimo, kai teko dar kiek nuvertinti franką, skirtumas tarp kainų ir uždarbių pasidarė didesnis. Radikalai mano, kad algų didinimas tik pagreitins kainų kilimą ir infliaciją. Socialistai ir krikščionys demokratams reikalavo algas didinti.

UN delegatų dalis įtikinėja Jugoslavijos atstovus, kad nesitūlytų savo kandidatūros į Saugumo Tarybą, o nusileistų Čekoslovakijos pretenzijoms. Tuo būdu tikimasi gauti kurių nors nuolaidų Balkanų reikaluose...

Višinskis pranešė, kad sovietų vyriausybė netrukus pasakys, kokių ji nuolaidų numato padaryti Austrijos taikos sutarties klausime. Ir vakariečiai žada dar peržiūrėti savo nusistatymus.

SPALIŲ 8.

Prancūzijos vyriausybės sudarymo galimybės išaiškinti ir daugumai priimtina naujos vyriausybės programą sudaryti pavesa Jules Moch, vienam iš socialistų vadų, paskutinius ketelį metų beveik be pertraukos buvusiam vidaus reikalų ministriui ir pasižymėjusiam savo griežtu nusistatymu prieš komunistus.

USA ir D. Britanijos vyriausybės dar kartą kreipėsi į Prancūzijos vyriausybę, ragindamos sutikti, kad Berlyno vakarų zo-

nos būtų priimtos į Vakarų Vokietijos respubliką. Prancūzai tam priešinis, nes bijo, kad Berlyno dalyvavimas nesustiprintų per daug Vokietijos. Tačiau, kada rusai kaip tik Berlyne sukūrė "visos Vokietijos vyriausybę", tuo tarpu, žinoma, veikiančią tik rusų zonoje, tai padėtis atrodo kiek kitaip. Manoma, kad prancūzai dabar nusileistų, tik tuo tarpu nėra kas prancūzų vardu duotų galutinį atsakymą, kadangi vyriausybės yra atsistatydinusi.

SPALIŲ 9.

Kinijoje, komunistams artėjant prie Kantonų, vyriausybė jau rengiasi keltis į Čunkingą.

Kinijos senoji vyriausybė pasakė įsakymą areštuoti 83 komunistinės vyriausybės vadovaujančius asmenis ir žymesnius šalininkus, jų tarpe ir buvusio Kinijos prezidento Sunjatseno našlę, kuri yra paskelbtas kaip komunistinės Kinijos "liaudies respublikos" Tarybos vicepirmininkė.

Žinoma, tas įsakymas ne labai reikšmingas, kadangi įsakymai tuo tarpu negali įvykdyti...

SPALIŲ 10.

Austrijoje įvykusiame rinkimuose vėl daugiausiai balsų, apie 45%, gavo krikščionių demokratų partija, kurios vadovas dr. Figl ir ligi šiol buvo ministru pirmininku. Socialdemokratams gavo apie 36% balsų, "nepriklausoma lyga" apie 13% (ši grupė pirmą kartą dalyvauja rinkimuose; joje esą nemažai naciams artimesnių žmonių), o

STASIO LOZORAIČIO BIOGRAFINIAI DAVI- NIAI

Jo apsilankymo Amerikoje proga

Stasys Lozoraitis, sūnus advokato Motiejaus Lozoraičio, VARPO bendradarbio, ir Marijos Jaroševičiūtės, gimė 1898 m. rugsėjo 5 d. Mokėsi gimnazijoje Kaune ir Voroneže, teisę studijavo Aukštuose Kursuose Lietuvoje ir Berlyno universitete.

1918 m. priimtas raštininku į Vidaus Reikalų Ministeriją.

1919 m. — Min. Kabinete kanceliarijos viršininkas.

1922 m. — Min. Kabinete reikalų vedėjas.

1923-29 m. — Berlyne Pasitvintybės sekretorius ir patarėjas.

1930 m. — Prie šv. Sosto Pasitvintybės sekretorius ir patarėjas.

1931 m. — Chargé d'Affaires ten pat.

1932-34 m. — Politikos Departamento direktorius.

1934-38 m. — Užsienių Reikalų ministeris.

1939 m. — paskirtas Igalios Ministeriu Italijoje.

1940.VI.1 — Lietuvos Diplomatinio šefas.

Būdamas Užs. Reikalų Ministeriu pasirašė Baltijos Santarvės sutartį; atstovavo Lietuvai Tautų Sąjungos XIV-XIX visuotiniuose susirinkimuose; lankėsi su oficialiais vizitais Rygoje, Taline, Helsinkyje, Stokholme, Maskvoje, Prahoje, Paryžiuje; atstovavo Respublikos Prezidentą Anglijos karaliaus Jurgio V laidotuviuose ir karaliaus Jurgio VI vainikavime; 1935 m. po kalbos, kurią pasakė Tautų Sąjungoje, atremdamas Hitlerio kaltinimus Lietuvai, išrinktas Tarpt. Diplomatinės Akademijos nariu iki gyvos galvos.

komunistai tesugraibė vos apie 5% balsų.

Atstovų vietų pasiskirstymas komunistams dar nenaudingas. Krikščionys demokratams vietų buvusių 85 atstovų turės 77, socialistai vietų 76 — 67, "nepriklausomieji" vietų nieko — 16; šie paveržė po kelias vietas iš abiejų didžiųjų partijų. O komunistams liko tik 5 vietas.

SPALIŲ 11.

Sovietų karinė administracija perleido valdžią "visos Vokietijos vyriausybei", kuri yra sudaryta rusų zonoje. Vakarų Aukštieji Komisarai pareiškė, kad ta "visos Vokietijos vyriausybė" yra nelegali.

Kinijos ambasados Paryžiuje štabo nariai, išskyrus tik du asmenis, paskelbė, kad jie atsisako nuo senosios Kinijos vyriausybės ir pereina į komunistinės vyriausybės tarnybą. Kviečia ir kitų ambasadų tarnautojus panašiai pasielgti.

Indijos ministeris pirmininkas Nehru atvyko į USA.

Prancūzijos prezidentas sergas. Jam turės būti padaryta operacija. Susidaro ypatingai keblė padėtis, kada ir vyriausybė yra atsistatydinusi, o naują sudaryti sunkiai sekasi.

Už kelių dienų...

Adv. Antano Olis, Didžiosios Lietuvių Dailės Parodos Tvarkytojo, pareiškimas lietuvių spaudai.

Už kelių dienų, spalį 20, mes atidarysime New Yorke Didžiąją Lietuvių Dailės Parodą.

Ši pirmoji lietuvių kultūros šventė reiškia Amerikos lietuviams ne vien pirmąjį pasirodymą New Yorke su mūsų dvasios lobynu, bet pirmąjį bandymą kultūros priemonėmis praskinti kelią į Amerikos žmogų, pilnesniam Lietuvos bylos supratimui ir jautresniam jos reikalų pritarnimui. Šis žygis reikalauja iš visų Amerikos lietuvių kilnaus ir širdingo užtarimo, plačios ir dosnios paramos.

Todėl Lietuvių Dailės paroda šaukiasi į visus, kuriems siekimas Lietuvai laisvės ir gero vardo nėra žaidimas tuščiais žodžiais, bet kilniaširdė auka, neatskiriama gyvenimo dalis ir brangiausias noras.

Todėl mes atsišaukiame į visas lietuvių organizacijas, į parapijas, klubus ir į kiekvieno atskiro lietuvių širdį, kad visi eitime talkon ir visi, o ne vien tik atskiri asmenys, jungtume savo supratimą ir aukas — nors ir mažiausias — vienam dideliui darbiui.

Jau visas dešimtmetis, kai Lietuvos laisvinimas telkia visų Amerikos lietuvių jėgas. Jos yra padariusios labai daug Lietuvos atečiai. Bet kuo arčiau prie tikslo, tuo stipriau reikia sukaupiti valią, tuo daugiau reikia kantrybės, susiklausymo ir drąsos.

Amerikon atgabentoji Lietuvių Dailės paroda, kuri bus atidaryta, dalyvaujant Lietuvos diplomatinio šefui ministru STASIUI LOZORAIČIUI, yra vienas iš tų šauksmų, kurie turi būti be palovos kartojami, siekiant Lietuvai nepriklausomybės. Kultūra yra nerūdijantis ginklas ir juo pasiektas laimėjimas yra daug vertingesnis, negu žemių ar miestų užkariavimai.

Parodos atgabenimas iš Vokietijos ir jos išstatymas New Yorke sudaro virš 20,000 dolerių išlaidų. Suma didelė, bet kartu ir maža: didelė vienam ar keliems žmonėms, bet maža visiems Amerikos lietuviams. Tik reikia truputį geros valios, o tada iš mūsų visų mažiausių aukų pasidarys didelis.

VISŲ AMERIKOS LIETUVIŲ PASIDIDŽIAVIMAS

Niekas negali pasakyti, kaip ilgai tęsis naktis, užgulusi Lietuvos žemę, kartu prisilgusi ir mūsų širdis. Ji gali būti ilga, bet gali baigtis daug greičiau, negu tikime.

Kaip ten bebūtų, o Lietuvos byla mus, Amerikos lietuvių, ištatė į priekį Lietuvos laisvinimo kelyje, ir mes tęsime savo uždavinį iki galo, nežiūrind, kiek aukų, kiek valios ir kiek pasisventimo tai pareikalautų.

O kai einame, dirbame ir gyvename šitokių nusistatymu, tai mūs neturi gąsdinti joks drąsesnis žygis ir jokie sunkumai. Tai galvodami mes nesibijojome atgabenti Lietuvių Dailės Parodą ir ją išstatyti New Yorke. Amerikos centre.

Aš esu tikras, kad Lietuva, kurios aš dar nei karto nesu matęs savo akimis, kelsis laisvei! O tada mes visi spausimės rankas, nes visi būsime atidavę tai, ko iš mūsų reikalauja mūsų jasmai, mūsų tėvų pasakos, dainos ir Lietuvos istorija.

Tad aš dar kartą kviečiu visus lietuvius Lietuvos Dailės Parodos talkon. Tegul neliks nei vieno lietuvių nepriidėjusio prie šio nepaprasto žygio savo pritarnimu, savo žodžiu, atsilankymu ir dosnumu.

SPALIŲ 12.

Norvegijos rinkimuose darbių partija, kuri ir ligi šiol turėjo 76 atstovus iš 150, savo padėtį dar sustiprino ir gavosi 80 vietų iš 150.

Kitos partijos iš rinkimų išėjo su nedideliais pasikeitimais, gavusios po vieną-kitą atstovą mažiau ar daugiau. Tik komunistai smarkiai nukentėjo, nes jiems iš buvusių 11 vietų beliko tik 4.

Maskva siūlė paskelbti visas žinias apie savo atominę bombą, jeigu ir USA paskelbs apie savo. O jeigu USA to nepadarys, tai jie nieko nesisakysią ir apie kitus savo ginklus. Bet apie tų paskelbimų teisingumą

patikrinimą tai nieko nekalba...

Višinskis stengiasi neleisti, kad būtų svarstomi USA ir D. Britanijos skundai prieš Vengrijos, Rumunijos ir Bulgarijos vyriausybių elgesį. Nesutinka, kad tuos skundus ir tarptautiniam teismui perduotų. Sako, kad tie skundai yra tik bandymas nuversti "demokratinę" vyriausybę...

Čekoslovakijoje prasidėjo didelė areštų banga. Jau esą suimta apie 10,000 žmonių.

Jules Moch tikisi greit sudaryti naują Prancūzijos vyriausybę.

ŠIOJE ŠALYJE

DĖL DIDŽIŲJŲ BOMBONEŠIŲ ginčas vėl atsinaujino didesniu smarkumu, negu anksčiau buvo. Dalis laivyno karininkų pradėjo murmėti, kad karinės vyriausybės sujungimas į vieną esąs vykdomas laivyną skriaudžiant ir atstatant jį į trečiąją vietą. Iš karininkų sluoksnių pasigirdo skundai, kad laivyno moralė esanti visai bloga.

Buvo atnaujinti tyrinėjimas. Laivyno sekretorius pasakė, kad murmėjimas laivyno karininkų tarpe išeina tik iš mažos dalelės, šiaip jau viskas esą tvarkoj. Bet kai buvo paskelbtas laivyno admirolo Radfordo pareiškimas Atstovų Rūmų komisijoje, tai susidarė įspūdis, kad ištikrųjų nėra gerai.

Admirolas Radford sako, kad dabartinis apsaugos sekretorius Johnson ištikrųjų skriaudžias laivyną ir vedas jį prie reikiamės nustojimo. Kaip pavyzdys buvo paminėtas ne tik sustabdymas didžiojo laivo-lėktuvnešio statymas, bet kad ir dabar sekretorius numato taupymą pradėti daugiausiai nuskriausdamas laivyną. Kitais metais esą numatyta sumažinti laivyno karinį personalą net 67-niais tūkstančiais, civilinį personalą 41 tūkstančiu ir laivyno aviacijos personalą beveik dviem tūkstančiais. Tuo tarpu nei sausumos, nei oro kariuomenėje tokių didelių sumažinimų nenumatoma.

Didžiausias priekaištas yra dėl bombonešių B-36. Laivyno žmonės tvirtina, kad tas bombonešis visiškai nėra toks geras, kaip apie jį sakoma. To bombonešio grynėjai sako, kad jis gali nunešti bombas į bet kurią pasaulio vietą ir kad joks naikintuvas negali jo pasiekti, kad jis pats gali nuo naikintuvų apsiginti.

Laivyniečiai sako, kad netgi Amerikos laivynas jau turi tokius naikintuvus, kurie tą bombonešį gali pasiekti net ir 40,000 pėdų aukštumoje ir jį nušauti... O tie bombonešiai nepaprastai brangūs, po 4,700, 000 dolerių kiekvienas...

Admirolas Radford tvirtina, kad pasirėmimas tik tais bombonešiais yra pavojingas žaidimas krašto saugumui ir neprotingas išlaidų darymas.

Iš kitos pusės "laivyniečių" siūlymą statyti milžinišką lėktuvnešį irgi kritikuoja. Sako, jį su visais bombonešiais, kad ir pigesniais, gali iš karto paskandinti ir kito nebebus, nes jis vienas kaštuoja 170 milijonų... Labai sunku nuspręsti, kieno teisybė. Viena tik aišku, kad tie ginčai Amerikai neį sveikatą.

PLIENO STREIKO reikale tuo tarpu jokių naujienų. Tik Federalinės valdžios tarpininkavimu įstaiga, girdėti, jau yra susirūpinusi daryti žygį, kad pagreittinti susitarimą.

Tarpininkavimo įstaigos vadovas kviečia abiejų šalių atstovus pasitarti ir išsiaiškinti, kas kiek dar sutiks nusileisti.
oai ae &#ihh žgjo.01aių fujū

Pranė Lapienė sužeista automobilio nelaimėje

Spalių 5 dienos rytą Pr. Lapienė su jos svečiu St. Santvaru ir jo sūneliu išvyko automobiliu į artimo miestelio ligoninę, kur gulėjo susirgusi Santvaro žmona Elena. Jie buvo nusprendę ligonę perkelti į plaučių specialisto globą ir važiuoti jos palydėti į kitą ligoninę. Neišvykus nei iš Stony Brook, pasipynė prieš Lapienės vairuojamą Chrysler kito senyvo žmogus vairuojama mašina. Pastarasis, nežinia kodėl, važiuojo ne savo puse ir, Lapienė jį išvydus, nelaimės nebebuvo galima išvengti. Tuo labiau, kad buvo slidus, ką tik palytas kelias. Abi mašinos susitrenkė ir susidaužė. Mašinoms susidūriant, Pr. Lapienė išmetė ant kieto vieškelio, kur ji kridama smarkiai susižeidė nugarkaulį ir vieną ranką.

Santvaras savo kaktą tik išmušė priekinį automobilio langą, aprėždamas truputį pačią kaktą. Vaikutis išliko visai nepaliestas.

Lapienė gydosi namie kaimyno daktaro priežiūroje. Santvarienė perkelta į geresnę ligoninę, kur spalių 7 d. jai padaryta operacija.

Ką tik atvykusi į Ameriką Santvarienė susirgo angina, vėliau plaučių uždegimu ir šlapiojo plevritu. Kadangi ji stovykliniame gyvenime buvo nusilpusi, tai ši liga, nežiūrint suteiktos greitos pagalbos, atrodė, ją palaikys ligoninėje dar ilgą laiką.

BROOKLYNO NAUJIENOS

NAJASIS ALTS SKYRIUS VEIKIA

Jau buvo pranešta, kad Brooklyn, tiksliau pasakius Richmond Hill, įsikūrė dar vienas ALT Sąjungos skyrius. Kaip žinoma, vienas skyrius jau veikia Brooklyn centre.

Šiame skyriuje daugumoje dalyvauja Richmond Hill ir kitose kaimyninėse Long Island vietose gyvenančių Sąjungos narių.

Spalių 7 d., J. C. Baltų namuose, įvyko naujas išrinktos valdybos posėdis, kuriame valdyba pasiskirstė pareigomis šiuo būdu: pirmininkas — V. G. Abraitis, vicepirmininkas — J. C. Baltus, sekretorius St. Mackevičius, korespondentas —

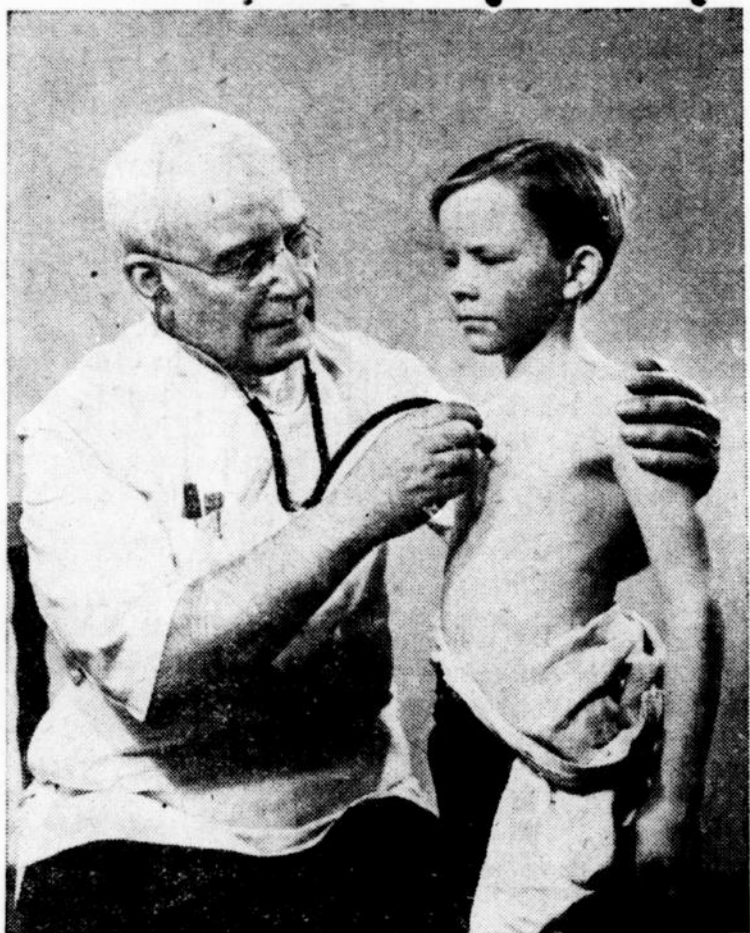
Br. Aušrota, valdybos narys — Sirusas, išdo globėjas X. Strumskis.

Sudaryta ir pramogų komisija, į kurią išrinktos: Baltuvėnė, Malinauskienė, Abraitienė, Aušrotienė, Šimėnienė, Ališauskienė. Į Visuotinį Amerikos Lietuvių Kongresą deleguoti J. C. Baltus ir St. Mackevičius. Skyriaus atstovais į New Yorko Lietuvių Tarybą deleguojami O. Valaitienė ir Ališauskas.

Skyrius įsipareigojo uoliai platinti Dailės Parodos bilietus, stengtis išplatinti mažiausiai bent po vieną knygutę.

Spalių mėn. viduryje numatoma skyriaus narių susirinkimas.

J. Judrys

Jaunuoliams augimo metu reikia geros priežiūros. Reikia, kad tam tikrais protarpiais ir gydytojas patikrintų jų sveikatą, kad sveikatos pamatai visam gyvenimui būtų tvirti. Kuo daugiau rūpinsies dabar, tuo mažiau bus bėdų paskui. Žinoma, jūs prižiūrėte savo vaikus kaip reikiant. Bet kas būtų, jei su jumis kas atsitiktų? Yra išeitis! COMMUNITY CHEST rūpinasi vaikais, kuriems stinga tėvų pagalbos. Rūpinasi už visus, gal turės rūpintis ir už jus. Tad prisidėkite prie jo įstaigų išlaikymo, aukodami COMMUNITY CHEST vajui spalių 17-27 d.

Geriausias Žurnalas
LIETUVIŲ NAUJIENOS
Paveiksluotas 32-jų puslapių
Už \$1.00 lankys Tamstas kožna mėnesi per 1 meta.
Išleistas Gegužio 15, 1938.

LIETUVIŲ NAUJIENOS

332 N. 6th Street

Philadelphia 6, Pa.

Detroit, Mich., Naujienos

GEREJOMĖS KUTKŲ DAINAVIMU

Spalių 8 dieną Katalikų Federacija suruošė operos artistų Aleksandro ir Jadvygos Kutkų koncertą.

Vakaro pelnas, berods, jau iš anksto buvo paskirtas Europoj esantiems studentams, kaip auka nuo Detroito katalikų.

Mieli artistai pasirodė visu lietuvišku nuosirdumu. Dainų repertuaras buvo pritaikytas vadinamos populiarios muzikos mėgėjams. J. Vencevičaitė-Kutkienė tarp kitų dainų dainavo Taltal-Kelpšos "Žaliojo lankele" ir Kavecko "Na, tai kas". Dainininkė apipylė aplodismentais. Iš A. Kutkaus labiausiai publikai patikusių dainų paminėtina Kuprevičiaus "O na". Abu adainavo duetą "Oi berneli vientyr".

Tik gaila, kad jie truputi, mūsų nuomone, per trumpai dainavo. Programos didele dalį užėmė vietinių vaikų mokinių akordeono po vieną ir grupėmis visokeriopas svirpinimas. Jų buvo, rodos, aštuoni ir visi tai po vieną, tai duetais, tai visa grupė grojo, grojo...

Puiki programos dalis VI. Motiekaicio smuikavimas.

VI. Motiekaitis, buvęs Kauno konservatorijos profesorius, smuikavo tris kūrinius: "Tykiai, tykiai Nemunėlis teka", "Siuntė mane motinėle" ir Schuberto "Bite". Jam pianu akomponavo Br. Budriūnas. Budriūnas akomponavo ir Kutkams.

Ispūdingą kalbą pasakė neseniai iš Europos atvykęs kun. Patlaba.

Mano bendra pastaba dėl koncerto tokia. Labai gerai, kad Katalikų Federacija suruošė tokį vakarą. Bet, kaip vakaro vedėjas dr. Padalskis savo paaiškinime pareiškė, Kutkai buvo pirmaeiliai Kauno operos artistai, todėl, kaip tokiems, reikėjo surengti koncertą kiek gražesnėje ir žymesnėje salėje.

Ir nereikėjo maišyti jų su akordeono mokiniams, ypač dar tik pradedančiais. Kiekvienas pri pažins, kad reikia atskirti pelus nuo grūdų. Nesupraskite, kad aš vadinu vaikus pelais. Ne. Kai išmoks, ir jie bus grūdai. Kol

vaikai, vis vien tebėra vaikai, nežiūrint kas ir su kuo juos norėtų sulgyinti ir iškelti.

KUTKAI MUS JAU PALIEKA

Išgirdome nesmagią naujieną, kad Kutkai išvyksta į New Yorką aplankyti Dailės Parodos ir, greičiausiai, pasiliks ten gyventi.

Perdaug ir nesistebime, nes Detroito, kaip pramonės mieste, menininkams ir kultūrininkams nelabai smagi vieta...

Linkiu ir, manau, visi De-

troito lietuviai linki Kutkams gerai įsikurti naujame mieste.

Mea, nors ir gailmės Jums išvykstant, bet ir džiaugiamės, jei Jūs ten susirasite tinkamesnį kampelį.

BALFO RINKLIAVA PAVYKO

Rugsėjo 24 d. įvykusi BALFO 76 skyriaus vieša rinkliava pavyko neblogai. Surinkta virš trijų tūkstančių dolerių.

M. Sims

BALTIMORĖS LIETUVIŲ ŽINIOS

IR BALTIMORĖJ JAU VEIKIA ALT SĄJUNGOS SKYRIUS

Spalių 5 d. buvo sušauktas buv. LVS 4-to skyriaus narių susirinkimas, kuriame buvo atliktas persitvarkymas ir nuo šiol skyrius veikia jau kaip Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos skyrius.

Išrinkta nauja valdyba, kurios narių tarpe yra ir du naujokai. Susirinkimą laiškaus pasveikino Sąjungos pirmininkas A. Oliš ir reikalų vedėjas B. Dirmeikis.

Lapkričio 6 dieną nutarta surengti viešas prakalbas. Kalbėti kviečiamas dr. B. Dirmeikis. Po prakalbų numatoma bendra vakarienė.

MOTERŲ PILIEČIŲ KLUBO SUSIRINKIMAS

Spalių m. 4 d. Lietuvių Salėje įvyko pirmas po vasaros atostogų Lietuvių Moterų Piliečių Klubas susirinkimas. Dalyvavo daug narių.

Susirinkimas delegate į Visuotinį Lietuvių Kongresą išrinko Emiliją Railienę. Nutarė apmokėti jai kelionės išlaidas ir nusijsti kongresui \$25.- auką.

Buvo atsilankę ALT Sąjungos skyriaus atstovai ir kvietė Klubą prisidėti prie Dailės Parodos bilietų platinimo. Čia pat buvo paimta platinti keletas knygelių bilietų.

Tenka pastebėti, kad Baltimorėje parodos bilietų platinimas dar ne gana išpopuliarintas ir daugelis galvoja, kad jeigu

jis negalės nuvažiuoti į New Yorką, tai jam ir bilietą imti nėra prasmės...

Turėtumėm vieni nuo kitų vis plačiau išaiškinti, kad čia yra ne nuvažiavimo reikalas, o reikalas paremti tą mūsų tautai nepaprastą reikšmės darbą. Suprantantieji tą reikalą, visai nežiūrėdami, važiuos ar nevažiuos, ima po keletą ir keliolika bilietų, nors, jei ir nuvažiuotų, tai parodai aplankyti tiek daug bilietų vis vien jam nereikėtų... Tuo būdu jis padeda rengėjams pakelti tą nepaprastai sunkią naštą, kurią tautos labai jie užsidėjo sau ant pečių.

Na, o iš kitos pusės — kas žino, o gal, pirkęs vieną ar daugiau bilietų, laimės gerą dovaną?

Tarp kitko, reiktų neužmiršti, kad tuos parodos bilietus galima ir reikia platinti ne vien tik tarp lietuvių. Argi kiti mums neįperša visokių bilietų su laimėjimais įvairiems savo labdariniams ir tautiniams reikalams pajamų ieškodami. Tad kuo mes prastesni?

P. P. J.

Ne tik naują, bet ir SENĄ ADRESĄ

būtinai reikia aiškiai parašyti, kada norite, kad DIRVA būtų siunčiama kitu adresu, negu ligi šiol. Apie adresą pakeitimą stengkitės pranešti bent

DVI SAVAITES IŠ ANKSTO!

SVARBU VISIEMS LIETUVIAMS!

1. Kiekvienas lietuvis įsigyja parodos bilietą iš bilietų platintojų. Prie parodos įėjimo įsigytas bilietas neduoda teisės dalyvauti dovanų laimėjime, nes, pagal susitarimą su muziejumi, — jis eina muziejaus naudai..

2. Jei kas iš anksto nebūtų bilieto įsigijęs, jį gali įsigyti Parodos sekretoriato, Claridge Hotel, kambarys 104, Broadway at 44th Street (tame pačiame name, kur ir muziejaus New York Hall of Science).

3. Parodon vykstančių ekskursijų vadovai prašomi iš anksto susisiekti su sekretoriatu, pranešant, kada ruošiamasi paroda aplankyti.

4. Bilietai gaunami visose lietuvių kolonijose pas platintojus.

Visais parodos reikalais kreipkitės:

Lithuanian Art Festival, New York Hall of Science,
Broadway at 44th Street, New York City.
Telefonas: Luxemburg 2-5050, kambarys 715 ar 104.

PARODOS SEKRETORIATAS

Būrelis Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos, Detroito skyriaus, narių pasitinka Br. Budginį iš Chicago, Ill. (antras iš dešinės, priešaky), kuris čia besilankydamas atėjo į skyriaus susirinkimą, plačiau paaiškinti apie Lietuvių Dailės Parodą, kuri atidaroma New Yorke, ateinantį ketvirtadienį.

GRAND RAPIDS, MICH.

ANGLŲ KALBOS KURSAI NAUJAKURIAMS

Vietos klebono kun. prel. J. A. Lipkaus rūpesčiu suorganizuoti anglų kalbos kursai. Kursus veda ir juose dėsto Miss M. Druskis. Mokslas eina dviem grupėm — pradedančiųjų ir pažangesniųjų. Abiejose grupėse mokosi virš 30 žmonių. Kursai lankomi gana skaitlingai.

Prel. J. A. Lipkus ne tik tiktai nemokamai leidžia naudotis parapijos mokyklos patalpomis, už mokslą nemokama, bet ir pats nuosirdžiai tais kursais rūpinasi, juos globoja ir teikia įvairiausių paramą. Miss M. Druskis moko nuosirdžiai ir pamokos visuomet įdomios, sistemingos ir mokomoji medžiaga pradedama apgalvotai, metodingai.

SLA SUSIRINKIMAS

Spalių 3 d. šv. Jurgio salėje

LAWRENCE, MASS. ROCKFORD, ILL.

NAUJAS ALTS SKYRIUS

Spalių mėn. 2 d. A. Švitros apdraudimo įstaigoje įvyko steigiamasis Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos skyriaus susirinkimas.

A. Švitra ir J. Penkus paaiškino statutą, po ko buvo įsteigtas skyrius ir išrinkta valdyba iš 3 asmenų. Valdybos pirmininku išrinktas A. Švitra.

Atstovu į Lietuvių Kongresą New Yorke išrinktas irgi A. Švitra.

Kitas susirinkimas nutarta kviešti Švitros įstaigoje spalių mėn. 22 d. 4 val.

Susirinkimas buvo labai gyvas ir įdomus. Linkėtina, kad skyrius išplėstų savo veiklą.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

— Lietuvių Klube salė užimta visam mėnesiui pirmyn. Klubas yra daugumos organizacijų centras. Gyviausia ir veikliausia. Tai moterų klubiečių organizacija, kuriai vadovauja lietuvaitė Iz. Aukstinaitė, o jai padeda U. Penkuvienė. Iz. Aukstinaitė gimusi ir augusi Amerikoje.

— Rugsėjo mėn. gale šv. Pranciškaus bažnyčioje buvo rekolekcijos. Rekolekcijas vedė jezuitas kun. J. Borevičius, tremitins.

— Mūsų žymūs poetai — B. Brazdžionis, F. Kirša — tvli ir rašo. Girdėti, kad B. Brazdžionis prieš Kalėdas išleis vaikams laikraštį.

Lauktumėm, kad vaikams laikraštėlis pasirodytu grynai lietuviškas, be srovinių atspalvio. Tada laikraštis sujungtų visų srovių rašytojus, o tėvai taip pat visi jį vaikams šašytų.

— ALT skyrius spalių mėn. 30 d. Lietuvių klube rengia di-

IR ČIA NAUJAS JUDEJIMAS

Rockforde apsigyvenę tremtiniai spalių 8 d. turėjo pirmą susirinkimą. Jau užsiregistravo 49 tremtiniai. Išrinktas tremtinių komitetas. Tremtiniai įsijungia į vietinį kultūrinį gyvenimą. Komiteto kultūros reikalų vadovu sutiko būti Lietuvoj ir Vokietijoje lietuvių tarpe pagarsėjusio kvarteto vedėjas Jaroškas.

Jau organizuojamas kvartetas, choras, sportininkai. Choristų pirmas susirinkimas kviečiamas spalių 18 d. 7 val. vakare, 1108 So Main St.

Rūpinamasi su senųjų lietuvių pagalba surasti tremtiniams darbo ir sudaryti daugiau darbo ir buto garantijų likusiems Vokietijoje tremtiniams. Su senaisiais lietuviams tremtiniai užmezgė nuoširdžius ryšius. Naujakuriams daug padeda Rockfordo ALT skyrius. Spalių 23 d. ALT skyrius ruošia tremtinių, jų geradarių ir visuomenės veikėjų susiažinimo vakarą, į kurį tremtiniai per susirinkimą buvo kviečiami.

Kitas tremtinių susirinkimas bus spalių 22 d. 7 val. vakare, Liet. Klubo D-jos patalpose (1108 So Main). Visi tremtiniai kviečiami dalyvauti.

• LIETUVOS VYTIS — gražiai pagamintas Lietuvos herbas. Kaina 50c

• LIETUVOS ŽEMELAPIS — kur pažymėta visi Lietuvos miesteliai. Kaina 50c

deles prakalbas. Kalbės seniau ir dabar atvykę tremtiniai. Prakalbos žada būti įdomios. Kviečia visas ir visus atsilankyti. Pradžią 2 val.

Pirmas būsimąjo "kvislingo" pasirodymas

Pereitame DIRVOS numeryje, straipsnio "Užnuodytas džiaugsmas" antroje dalyje, pora dešimčių eilučių pertvarkant puslapį buvo padėtos ne savo vieton ir dėl to, gal būt, ne kiekvienas skaitytojas galėjo susigaudyti, kas buvo rašoma apie pirmąjį Lietuvos "kvislingo" pasirodymą. Todėl čia dar kartą dedame tą straipsnio dalį.

Prezidentas Smetona prabilo iš prezidentūros balkono į atėjusius jo pasveikinti tokia nepaprasta proga. Trumpa tai buvo kalba. Ir džiaugsmą joje nustelbė rūpestis. Prezidentas pirmasis viešai visiems priminė, kad su Vilniumi gauname ir naujų, dar niekad nebandytų prievolių...

Tai buvo "memento mori" džiugavimų audroje. Ir daugumai, šalia džiuginančio fakto, juodu sfinksu stojo prieš akis ir kiti paskelbtos sutarties paragrafai... Ir vėl iš po džiaugsmo išsiveržė NERIMAS...

Kaune buvo tokia "Konrado kavinė". Tarp kitų kauniečių ten susirinkdavo menininkai, žurnalistai, rašytojai, pagaliau įvairiausių užsiėmimų atstovai. Žinoma, dalindavosi žiniomis, kas kur ką yra girdėjęs. Todėl daug kas tą kavinę vadindavo ne Konrado kavine, o tiesiog "Konrado pletkainė"...

Tą, spalį 11 dieną, po eisenos į prezidentūrą, Konrado "pletkainė" beveik prie kiekvieno staliuko galėjai išgirsti klausimą:

— Ar girdėjai apie naują Paleckio "numerį"? Buvo įdomu, ką gi tokio nepaprasto padarė Paleckis? Tuo metu Justas Paleckis buvo žurnalistas be aiškaus pamato po kojomis.

Kadaise buvo buvęs Lietuvos Telegramų Agentūros direktorius, buvo buvęs liaudininkų dienraščio LIETUVOS ŽINIŲ redaktorius, bet vėliau daugiausiai buvo pasižymėjęs, kaip bulvarinės spaudos Lietuvoje gaminotojas, kurioj, tarp ko kita, buvo užsimojęs organizuoti net gražuolių kontestus.

Kilimo jis buvo žemaitis, bet gimęs ir ilgą laiką gyvenęs Rygoje, pamėgęs daugiau viską, kas latviška.

Jo politinis nusistatymas nebuvo aiškus. Buvo žinoma, kad jis laikosi prie kairiųjų, bet iki kokio laipsnio eina jo kairumas, niekam nebuvo aišku ir, tiesą pasakius, nei neįdomu...

Jis niekad nepasireiškė aiškiu opozicionierium net prieš "Smetonos režimą". Jis buvo žinomas, kaip ateistas, tai yra, bedievis, bet savo gaminamojo spaudoj, niekad nevarė atviros priešreliginės propagandos.

O dar nuostabiau buvo, kad jis, nors ir linkęs į kairę, labai žavėdavosi... Latvijos Ulmanio režimu. O juk Ulmanio valdymas Latvijoje buvo daug arčiau prie diktatūros, negu Smetonos valdymas Lietuvoje. Ir pats Paleckis tą pripažindavo, kad Ulmanis yra griežtesnis, bet vis vien jam Ulmanis labai patikdavo. Gal todėl, kad Ulmanis buvo Latvijoje...

Negalima pasakyti, kad Paleckis būtų nebuvo Lietuvos patriotas. Priešingai, kai kuriais atžvilgiais jis rodydavosi net kraštutiniu Lietuvos patriotu. Jis kalbėdavo, kad norėtų Lietuvą matyti absoliutiškai demokracišką, su plačiausiomis laisvėmis visiems žmonėms. Bet kaip ta demokratija turi atrodyti, to jis net ir prie stiklo draugams niekad neįsėdėdė ir buvo toks įspūdis, kad tokios programos jis dar nėra ir sugalvojęs...

Jis išskaldavo daug gražių sumanymų, tik labai dažnai tie jo sumanymai būdavo svajotojiški. labai toli nuo realybės. Jis sakėdavo, kad esamoji tvarka Lietuvoje jam nesimpatinga, tačiau prieš ją visai nekovojo, nuo politikos laikėsi nuošaliai ir bandė verstis minėtu bulvarinės literatūros gaminimu.

Jo savotiškas sentimentalumas Lietuvos jautriešiams patriotiniams siekimams buvo atžymėtas net jo vaikų vardais. Savo sūnų jis buvo pavadinęs Vilnium, o dukterį, jei neklystu, Jūrą...

Vienas Paleckio "numeris" paskutiniu laiku jau buvo pagarsėjęs. Kai 1938 metais lenkai privertė Lietuvą sudaryti su jais diplomatinis santykius, apeinant neįsprendžiamą Vilniaus klausimą, Paleckis tuo piktinosi.

Tuo metu iš Rygos buvo atvykęs žinomas amerikietis žurnalistas Donald Day. Paleckis girtuokliavo su juo iki vėlyvos nakties (O tą Paleckis mėgo, berods, labiau už visa kita...) ir kai buvo pasiektas gana aukštas laipsnis, Paleckius šovusi mintis, kad reikia eiti pas prezidentą ir protestuoti, kam nusileido lenkams dėl Vilniaus... Donald Day irgi buvo žinomas nuotykių ieškotojas. Jam ta mintis patiko, tad abu nieko nelaukdami, pasiėmę taksį ir marš į prezidentūrą... 2-ą valandą naktį!

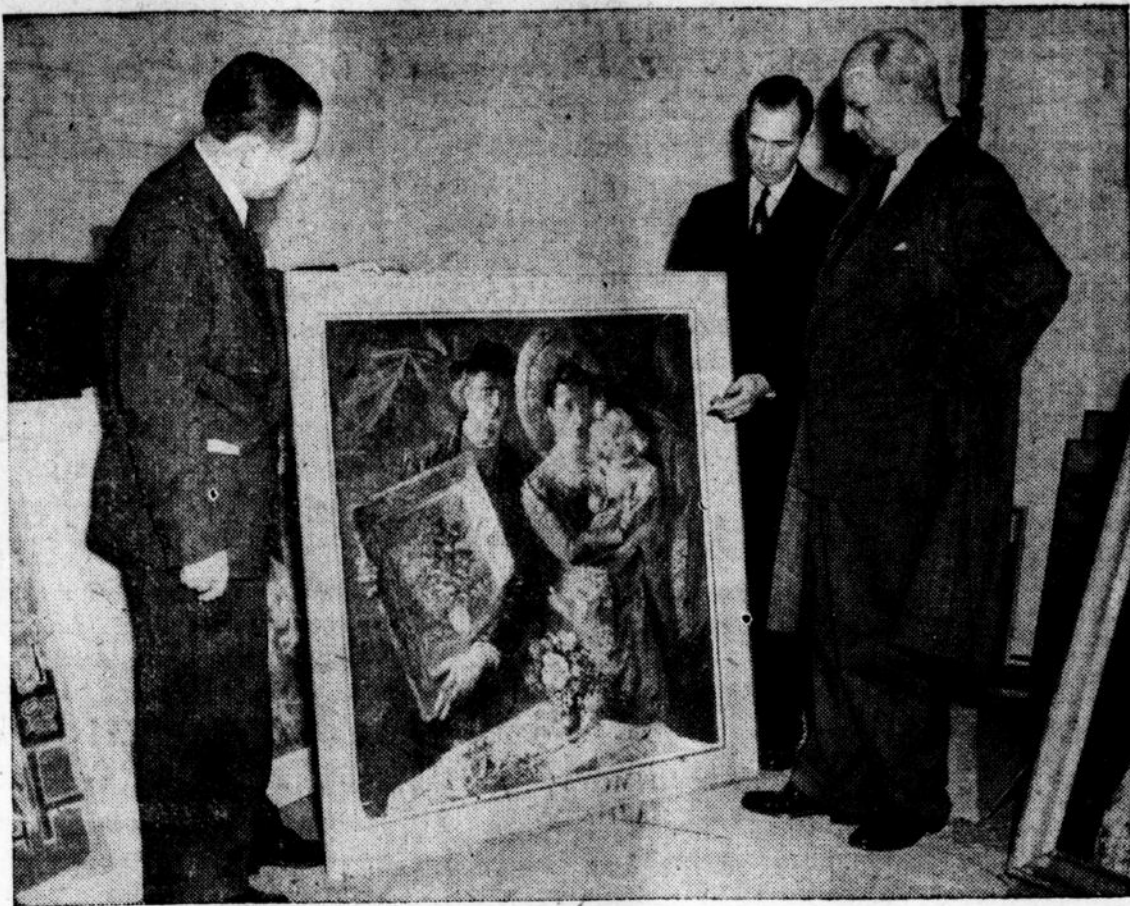
Tas "didysis žygis" tačiau negalėjo būti atliktas iki galo dėl sąrybių nesukalbamumo: tie joki būdu nesutiko įsileisti jį į prezidentūros kiemą...

Kitą dieną iš to buvo medžiagos kalboms "Konrado pletkainė". Tad ir dabar, kai kas klausė, ar girdėjai apie naują Paleckio "numerį", kiekvienas manė, kad tai koks nors naujas jo "girtas žygdarbis".

Bet šitą kartą kitaip. Dabar po prezidento kalbos Paleckis iššokęs, apsuptas apie tūžino jaunų vaikežų, tarp ko kita, ne lietuvių, ir radėjęs taip pat sakytį kalbą.

Maža kas girdėjo jo tą kalbą, o kurie girdėjo, tie čia pat jį sudraudė. Arti buvusieji pasakojo, kad toj kalbą Paleckis reikalavęs eiti prie sovietų pasiuntinybės ir padėkoti Stalinui už Vilnių, o prieš įžengiant į Vilnių, sudemokratinti Lietuvos tvarką.

Dėkoti Stalinui už Vilniaus apiplėšimą niekas nenorėjo, o dėl Lietuvos tvarkos tai Paleckis irgi niekam nebuvo autoritetas. Taigi jo kalba čia nerado jokio atgarsio. Tada Paleckio palydovai nustūmė jį prie sovietų pasiuntinybės ir ten Paleckis išreiškė savo padėką sovietų pasiuntinybės valdininkui... Pasakojo, kad ten prie jo

Dailininkas Pov. Osmolskis, adv. A. A. Olis, Parodos Vyr. Tvarkytojas, ir meno žinovas prof. M. Dobužinskis apžiūri paveikslus, atgabentus iš Europos Dailės Parodai, atidaromai spalį 20 dieną, 9 val. vak. New Yorke. Prof. M. Dobužinskis specialisto akimis tyrinėja dail. Kasiulio paveikslą.

BALFo seimas be ginčų

Baigti imigracijos ir tėti šalpos darbus — toks yra visų nusistatymas. Tam tikslui reikia dar skatinti/ garantijų rašymą ir sustiprinti skyrių veikimą. — Direktorijate maži pakeitimai. Valdyba ta pati.

Tai, tur būt, pirmas toks BALFo seimas, kuriame nebuvo jokių žymesnių ginčų, jokių žymesnių priekaištų vadovybei.

Greičiausia tai buvo todėl, kad vadovybė apie atliktus darbus turėjo daug daugiau ko pasakyti, negu skyrių atstovai...

Skyrių atstovų iš viso buvo mažiau, nei kitais kartais. Tam buvo dvi priežastys: už mėnesio laukiamas Visuotinis Lietuvių Kongresas New Yorke, į kurį iš visų vietų rengiasi važiuoti didesnis atstovų kiekis, ir... daugelio skyrių šiais metais gerokai sumažėjęs veikumas. Ir atvykusiųjų skyrių atstovų tik dalis galėjo kiek įspūdingiau pasigirti šiais metais nuveiktais darbais. Tai tie skyriai, kurie surengė viešas rinkliavas.

Vadovybė šalpos srityje irgi negalėjo daug ką pasididžiuoti. Bet tai tikrai ne jos kaltė, nes šelpti jį galėjo tik tiek, kiek skyriai pinigų tam reikalui surinko...

Užtat imigracijos srityje patys skaičiai kalbėjo apie atliktą darbą. Daugiau kaip 13,000 tremtinių per 10 mėnesių atvyko į šią šalį.

Šalpa ar imigracija?

Niekas nesako, kad tai tik BALFo deka tai atsitiko. Bet vis dėlto BALFo vadovybė čia turėjo daug padaryti. Ir niekas — niekas nepalaikė tokios minties, kad BALFo atliktas darbas galbūt darbas imigruojantiems buvo nereikalingas, niekas nekėlė tokio pasiūlymo, kad tas darbas turėtų būti sustabdytas, kad imigracija turi būti palikta kitoms įstaigoms, o BALFas turi rūpintis vien tik senelių, ligonių, vaikų ir kitų užsidirbti negalintių bei tremtyje pasiliekantių lietuvių šelpimu.

Ir ištikro — kiek gi būtų naudos iš to, jeigu BALFas paklaustų tokio patarimo, siūlančio buvęs prisidėjęs ir Dauguvietis.

Visi buvo kiek nustebinti tokiu Paleckio ir Dauguvietio pasireiškimu, bet bendras sprendimas buvo trumpas: — Klounai...

Niekas tada nepagalvojo, kad Paleckis bus pasaulio "kvislingas No. 2." O 1940 metų balandžio mėnesį Norvegijoje Kvislingas išdavikiškai stojo okupantų vokiečių tarnybon, užimdamas Norvegijos ministerio pirmininko vietą. Ir tik dviem mėnesiais praėjus po to Paleckis stojo į tokią pačią tarnybą Lietuvoje, užimdamas Lietuvos ministerio pirmininko ir net prezidento vietą... V. R.

nusikratyti nuo imigracijos reikalų? Ar šelpimo trūkumai tuo būtų pašalinti?

Deja, ne. Šelpimo reikalui sprendimas yra kur kitur: visuomenės klisenėje. Jei visuomenė ateinančiais metais bus veiklesnė ir duosnė, tai ir šelpimas galės būti sustiprintas. Jei pasilikis tokia pati — šelpimo reikalingieji tremtiniai dėl to galėtų... badu mirti.

Štai truputis skaičių. Vokietijoje suskaičiuota pašalpos reikalingųjų apie 9,000. Iš dabartinių sumų BALFas tam reikalui per metus galėjo skirti tik apie \$16,000.- Čia neįsiskaito senų drabužių ir iš kitų šaltinių gautų dovanų. Taigi, kiekvienas būtinai pašalpos reikalingas tautietis Vokietijoje per metus iš BALFo galėjo susilaukti šalpos vos apie... \$80.

Nereikia aiškinti, kad tie žmonės, jei tebėra gyvi, tai ne dėl šitos pašalpos...

Jeigu BALFas nuo imigracijos reikalų būtų atsiskęs, būtų galėjęs tą pašalpą, gal būt, padvigubinti ar net patrigubinti. Gal būt... Bet ką tai reikšia? Vietoj pusės cento dieniai — centas ar centas su puse? Koks skirtumas? Vis vien tai nėra išgelbėjimas.

Kad pašalpa būtų reali, reikia sumas tam tikslui padidinti, jei ne visą šimtą, tai bent penkiasdešimt kartų!

Jei Amerikos lietuvių visuomenė turės pasiryžimo šitą darbą galbūt darbas imigruojantiems buvo nereikalingas, niekas nekėlė tokio pasiūlymo, kad tas darbas turėtų būti sustabdytas, kad imigracija turi būti palikta kitoms įstaigoms, o BALFas turi rūpintis vien tik senelių, ligonių, vaikų ir kitų užsidirbti negalintių bei tremtyje pasiliekantių lietuvių šelpimu.

Ir ištikro — kiek gi būtų naudos iš to, jeigu BALFas paklaustų tokio patarimo, siūlančio buvęs prisidėjęs ir Dauguvietis.

Visi buvo kiek nustebinti tokiu Paleckio ir Dauguvietio pasireiškimu, bet bendras sprendimas buvo trumpas: — Klounai...

Niekas tada nepagalvojo, kad Paleckis bus pasaulio "kvislingas No. 2." O 1940 metų balandžio mėnesį Norvegijoje Kvislingas išdavikiškai stojo okupantų vokiečių tarnybon, užimdamas Norvegijos ministerio pirmininko vietą. Ir tik dviem mėnesiais praėjus po to Paleckis stojo į tokią pačią tarnybą Lietuvoje, užimdamas Lietuvos ministerio pirmininko ir net prezidento vietą... V. R.

veikia taisyklė — ką turim, to nevertinam, bet netekę verkiame...

Ši pagalba palietė dvigubai didesnę žmonių skaičių, negu pašalpos būtinai reikalingųjų skaičius. Ir ji buvo daug reikšmingesnė, negu ta pašalpa, kurią BALFas galėtų duoti šiose aplinkybėse, net ir nuo imigracijos reikalų atsiskęs.

Todėl be jokių priemonių priėmimo prienos išvados — imigracija ir įkurdinimas yra tremtinių dabartinės problemos bent laikinis išsprendimas, o šalpa yra tik palaikomasis vaistas, bet ne išgydymas. Išsikūrus tremtiniams jau nebėra našta visuomenei. Taigi, imigracijos pagalba yra realiausia šalpa ir tos šalpos pabaiga. O šalpa negalintiems emigruoti — yra "bėdos sprendimas", būtinai reikalingas, bet klausimo galutinai nesutvarkęs.

Tad išvada — ir imigracija ir šalpa.

Administracijos išlaidos

Ir vėl, kaip ir pernai, buvo palieštas administracijos išlaidų klausimas: perdidelė dalis administracijos išlaidoms esanti sunaudojama... Ši kartą ta klausimą kėlė kun. Vaškys. Ne tiek iš savo pusės, kiek "paaiškinimų reikalaujančios visuomenės vardu".

Teisingai apie tą pastebėjo SANDAROS redaktorius M. Vaidyla, sakdamas, kad toje mūsų visuomenėje dažnai pasireiškia bolševikiška demagogija: iš savo pusės duoda ar neduoda koki dolerį, bet reikalauja, kad organizacijų centrai viską atliktų, kad darba atliekantieji tarnautojai dirbtų beveik be atlyginimo, ir tai dar juos vadina "ponais", būtinai juos nori padaryti ubagais...

Ir ištikro — darbas, kurį BALFo įstaiga per šiuos metus yra atlikusi, ištikrųjų reikalauja bent du kartus tiek tarnautojų, kiek jų dabar yra. Jei tie patys atliktų darbą, tai ne tik už atlyginimą, bet ir iš pasišventimo ir dar dėka visos eilės tautininkų, dirbusių be jokio atlyginimo.

Buvo pranešta, kad BALFo atstovų išlaikymas kaštavo iki 10,000 dolerių. Bet tik dėl to lietuvių reikalams aprūpinti buvo galima gauti visą eilę IRO išlaikymų tarnautojų, kurių išlaikymas...

Seimo posėdžiuose apie tai nebuvo kalbėta. Buvusi BALFo atstovė Europoje I. Rovaitė-Vileitienė darė pranešimą seime,

mui IRO skyrė apie 70,000 dolerių. Jie buvo labai naudingi, o jų nebūtų buvę, jeigu BALFas būtų neturėjęs atstovų — Amerikos piliečių.

O dėl proporcijos, tai, anot A. Simučio — sudėkim nors pusmilijonį, tada proporcija bus geresnė, nes administracijos išlaidos ir tada bus tos pačios.

"Diskriminacijos" klausimas.

Pereitame seime šis klausimas buvo "karščiausias". Ši kartą visi patvirtino, kad BALFo darbe jokios srovinės diskriminacijos nebuvo. Apie 82% atvykusių lietuvių tremtinių naudojosi NCWC tarpininkavimu. Ir ši organizacija praktikoje nebevykdė tų "stojimų", kuriems pernai šiuo metu lyg ir buvo rengiamasi. Prel. Balkūnas, kuris pernai pabrėžė savaime suprantamą katalikų organizacijų teisę rūpintis pirmojo eilės gerais katalikais, dabar pranešė, kad A. L. Katalikų Federacija šiuo metu per NCWC kaip tik dedanti daug pastangų iš Klaipėdos krašto kilusių lietuvių emigracijai, nors tų dauguma kaip tik ne katalikai, o protestantai.

Nauja — sena vadovybė

Seimas į direktoriatą išrinko nominacijų komisijos pasiūlytus asmenis, kuriuos ji pasiūlė pasitarusi su BALFe veikiančių srovių vadovybių atstovais. Nominacijų komisija nurodė, kad ji siūlo į direktorius šiuos asmenis (pabrūkinti nauji, pereinamais metais nebuvę direktoriais):

Kun. Kostą Vasį, Worcester, Mass., Matą Zujų, Wilkes Barre, Pa., Juozą B. Laučką, Jamaica, N. Y., Juozą Boleį, New York, N. Y., Marijoną Kasevičienę, Detroit, Mich. — rekomenduotus katalikų grupės;

Stasį Gegužį, Mahanoy City, Pa., Aleną Devenienę, Waterbury, Conn., Petrą Pivariūną, Pittsburgh, Pa., Petronę Grybiene, Chicago, Ill., Joną Tuinylą, Boston, Mass. — rekomenduotus sandariečių grupės;

Norą Gugenę, Chicago, Ill., Marg. Michelsonienę, Boston, Mass., adv. Stepą Briedį, jr., Brooklyn, N. Y., Bronę Spudienę, Brooklyn, N. Y., Joną Janauską, Boston, Mass. — rekomenduotus socialistų grupės;

Adv. A. A. Olį, Chicago, Ill., Albiną Trečioką, Newark, N. J., Violetą Tysliavienę, Brooklyn, N. Y., Juozą Ginkų, Brooklyn, N. Y., Pranę Lapienę, Stony Brook, L. I., N. Y. — rekomenduotus tautininkų grupės;

Kun. dr. J. B. Končią — rekomenduotą visų grupių.

Seimas vienbalsiai išrinko tuos kandidatus direktoriais.

Direktorių posėdyje į valdybą po seimo išrinkti:

kun. dr. J. B. Končias — pirmininku, adv. A. Olis, A. Devenienė, J. Boleį ir B. Spudienę — vicepirmininkais, Nora Gugenę — sekretore, Albiną Trečioką — išdinku, St. Briedis — finansų sekretorium.

Taigi valdyboje yra du nauji nariai, bet pagrindinėse pareigose liko tie patys, kaip ir perėtais metais.

Kontrolės komisija išrinkta ta pati, kaip buvo: St. Gegužis, V. Tysliavienė, M. Zujus, M. Michelsonienė.

Imigracijos ir įkurdinimo Komisija: pirmininkė A. Devenienė, nariai: J. Laučka, J. Ginkus, B. Spudienė.

Našlaičių komisijos pirmininke išrinkta E. Trečiokienė, kun. dr. J. B. Končias — nariai paversta sudaryti komisiją.

"Užkulisiai"

Daugelis domėjosi, kas gi ten atsitiko Europoje su kažkokia kavos ir šokolado siunta, kuri nepasiekusi savo paskyrimo vietos.

Seimo posėdžiuose apie tai nebuvo kalbėta. Buvusi BALFo atstovė Europoje I. Rovaitė-Vileitienė darė pranešimą seime,

bet tik bendrais bruožais pakartojo keletą dalykų, kurie buvo ir kituose pranešimuose.

Bet apie tai buvo kalbėta specialioje komisijoje. Iš ten tik tiek buvo girdėti, kad tam tikri "geradariai" buvo bandę pasiūlyti BALFo vardu bizniui padaryti... Sako, kažkas pasiūlęs BALFo atstovybei didelę dovaną tremtiniais — kavos ir šokolado, BALFo atstovė sutiko tą dovaną BALFui priimti. Tačiau, kai ta dovana praėjo pro vokiečių muitinę (be maito, kaip skiriama labdarybės reikalams), tai ji... dingo.

Žadėtos dovanos negavimas nėra nuostolis, tik apsiuylimas, tačiau nuostolį turėjo vokiečių muitinė, kuri pasiūlyto apgauta, panaudojant BALFo vardą...

BALFui čia svarbu, kad be reikalo nenukentėtų jo vardas. BALFo vadovybė apie tą "dovaną" sužinojo tik tada, kai buvo jau "po visam".

Direktoriato paskirtai komisijai I. Rovaitė-Vileitienė pareiškė, kad už visokią galimą tos klaidos pasekmės imantį atsakomybę sau asmeniškai, o BALFui, kaip organizacijai, dėl to negalės būti jokių priekaištų.

I. Rovaitė-Vileitienė jau prieš seimą buvo įteikusi savo atsisakymo pareiškimą, kuris priimtas.

Šiuo metu Europoje dar yra kitas BALFo atstovas — Jonas Valaitis, kuris taip pat jau baigia jam ten dirbti skirtus metus. Numatoma, kad jis irgi netrukus grįš. J. Valaitis daugiausia rūpinosi emigracijos reikalais.

BALFo vadovybė nutarusi ir toliau turėti nors vieną atstovą Europoje. Sako, dabar būsiąs siunčiamas kun. Raila.

Spaudos informavimas

Nors seimo rengėjai skelbė, kad tarp kitų komisijų yra komisija spaudai informuoti, tačiau, gaila, šios komisijos veikimo neteko pastebėti.

Tad, jeigu kurios žinios iš oficialios plotnės žiūrint pasirodytų ne visai tikslios, tai dalis atsakomybės už tai turėtų tekti ir tiems, kurie galėdami nesuteikė spaudai tikslesnių žinių...

Koncertas ir vakarienė

Seimui pasibaigus, delegatams ir svečiams buvo surengtas koncertas ir vakarienė.

Rengėjai labai gerai padarė, kad koncertą atskyrė nuo vakarienos. Tuo pavyzdžiu daugelis turėtų pasinaudoti, nes vertingas koncertas pačios vakarienos metu esti tikras menininkų paniekimas, kadangi tokiu atveju solistams paprastai akomponuoja jokių kompozitoriaus nenumatyta... lėkščių ir šakutių "muzika".

Šiuo atveju koncertas buvo tikrai puikus, aukšto laipsnio meninių pajėgų pasirodymas tinkamoje aplinkumoje. Koncerte dalyvavo pianistas V. Bacevičius, violončelistas M. Saulius ir dainininkė, operos solistė, J. Augaitytė.

Vakarienoje kalbėjo keletas Philadelphiaus amerikiečių visuomenės atstovų, jų tarpe senatorius F. J. Myers, kardinolas atstovas mons. C. J. Benjamin.

Seimą aplankė bei vakarienoje dalyvavo ir kalbėjo Lietuvos Pasiuntinys Washingtono ministeris P. Žadeikis.

Seimo metu delegatui atvežė ir vokiečių suaukoto BALFui apie 8,000 dolerių. Čia įsiskaitė ir iš Detroito atvežtos, viešosios rinkliavos metu surinktos, aukos. Finansų komisijos pirmininkui Cheledenui dėl to iškilus Detroitą į pirmą vietą, Chicago atstovai protestavo, nes jie, esą, viešosios rinkliavos aukas anksčiau atsiuntę, kurių buvo apie 10,000 dolerių...

LIETUVIO atstovas Amerikoje — St. Nasvytis, 4579 W. 157th St., Cleveland, Ohio. Prenaumerata mėnesiui 50c.

Dienos Klausimais

Redaktorius—VINCAS RASTENIS—Editor

6820 Superior Ave., Cleveland, O.

PO VIENO SEIMO

VIENAS iš svarbiausių mūsų visuomeninių įvykių — BALFo seimas — jau praėjo. Praėjo rimtai, ramiai ir šį kartą, galima pasakyti, realistiškoje nuotaikoje.

Sakome — realistiškoje, nes šį kartą nekelta neįvykdomų užsimojimų, o atkreiptas ypatingas dėmesys į silpnąją vietą.

Silpnoji BALFo vieta šiuo metu yra... skyriai. Jei keletas skyrių tebėra veiklūs, įstengę surengti net viešas rinkliavas, davusios BALFui ne dešimtimis ir ne šimtais, o tūkstančiais dolerių pajamų, tai didelė skyrių dalis per šiuos metus buvo labai ir labai nejudrus.

Tad į skyrų veiklos sustiprinimą, į viešų rinkliavų rengimą ir buvo atkreiptas didžiausias BALFo seimo dėmesys.

Pastebėta, kad paskutiniu laiku įvykusiose viešose rinkliavose aukų rinkėjų darba atliko daugiausiai naujakuriai: jie kai kur sudarė per 80% visų aukų rinkėjų. Taip ir turi būti.

Bet vienį naujakuriui dar negali viską atlikti. Viešųjų rinkliavų suorganizavimas, atvykstančių įkurdinimas ir visa eilė kitų darbų reikalauja ryšių su vietos valdžios įstaigomis, reikalauja santykių su vietos žmonėmis. Todėl naujakuriai daugiau gali būti talkininkai techniskame darbe, bet organizavime yra būtinas senųjų veikėjų dalyvavimas.

Tad seniesiems veikėjams reikės dar kartą sukrusti ir atgaivinti bei sustiprinti visos eilės BALFo skyrių veikimą, žinoma, pasistengiant kuo plačiausiai pasinaudoti naujųjų pajėgų talka.

DABAR TOLIAU

DABAR prieš akis kiti du svarbūs įvykiai: spalio mėnesio 20 dieną Dailės Parodos atidarymas, lapkričio 4-6 dienomis Visuotinis Amerikos Lietuvių Kongresas.

Kiekvienam nuoširdžiam lietuviui norėtųsi, kad tie abudu įvykiai praeitų su kuo didžiausiu pasisekimu. Bet, jeigu toks noras yra nuoširdus, tai... **negalima vien tik nuošaliai stovėti ir laukti, kaip tai pasidarys.** Čia reikia veikiančių, o ne žiopsančių!

Kuo galite padėti parodai? Juk ji rengiama tuo tarpu tik New Yorke. Daugumas negali gi bėgti padėti paveikslus ant sienų sukabinti, ar bent panešioti juos, padavinėti sukabintojams... Daugumas, pagaliau, negalės į New Yorką nuvažiuoti, pažiūrėti parodos... Todėl vis dar daug sutinkame tokių, kurie sako, — gerai, aš pritariu, kad tai geras darbas daromas, aš sveikinu, bet ką gi aš galu padėti?

O padėti labai paprasta. Padėkite finansuoti parodą! Padėkite apmokėti jos rengimo išlaidas. O tai reiškia — **pirkite parodos bilietą!**

— Tai kad aš vis vien negaliu nuvažiuoti, tai kam aš pirkčiau... — gal atsilieps koks "pritarėjas". tarėjas".

Dovanok, Gerbiamasis, bet nupirkti bilietą tik tada, kai tikrai juo pasinaudos, tai čia menkas nuopelnas. **Paroda yra daugiau verta, nei pusė dolerio!**

Jei nori skaitytis svarbus lietuviško darbo rėmėju, tai nežiūrėk, važiuos ar nevažiuos, būsi ten ar nebūsi, bet nupirk bilietą, nors vieną! O jei nesė visiška nusi-gyvenęs, tai pirk jį ir **keletą!** Juk ar mažai išleidi ir šioiems ir tokiems nebūtinai reikalingiems dalykams? Tai kodėl neišleisti kokios penkinės šitam tikrai labai reikalingam dalykui, kodėl nenupirkti visos knygutės — 12 bilietų? Tada jau būsi rėmėjas, o ne žiopsotojas.

Dar didesnė parama bus atlikti, jeigu ne tik pats nupirks bilietą, bet imsi juos ir **platinti.**

Čia ypač turi patalkininkauti naujakuriai. Kodėl? Visų pirma todėl, kad naujakuriams priklauso **darbais** įrodyti, jog jie ne vien žodžiais savo patriotiškumą skelbia. Antra — todėl, kad ši paroda juk yra kūrinys tokių pačių tremtinių, kokiais dar taip neseniai yra būvę čia dabar esantieji naujakuriai.

Tremtiniai dailininkai nepraleido veltui laiko, net ir pačiose sunkiausiose sąlygose: jie sukūrė tai, kuo Lietuva didžiū balsu gali prabilti į Amerikos visuomenę. O ka visi kiti?

Ypač tiems, kurie jau pasiekė svajotąjį tikslą — atvyko ir kuriasi Amerikoje — tremtinių dailininkų atliktas darbas uždeda pareigą bent kuo nors padėti tam jų darbui pasireikšti. Naujakuriams yra ne tik patriotinė, bet ir **tremtyje išgyventų laikų solidarumo pareiga** — kuo rūpestingiausiai dalyvauti šios parodos paremimo ir **skubiai**, nes liko tik penkios savaitės!

Visuotinis Amerikos Lietuvių Kongresas šiais metais yra irgi nepaprastas įvykis. Buvo tokių didelių suvažiavimų ir anksčiau. Pavyzdžiui, Amerikos Lietuvių Misijos seimai New Yorke ir Washingtone, Amerikos Lietuvių Tarybos organizuotas seimas Chicagoje... Nors tai buvo dideli ir gražiai pasisekę seimai, bet juos lydėjo vienas nesmagus šėšelis — už Lietuvos laisvę kovojančios Amerikos lietuvių visuomenės išsiskyrimas dviem keliais...

Šią kartą kongresas įvyksta tikra to žodžio prasme **visuotinis, vieningas**, ne ginčams, o sprendimams. Tad visi, kas tik galim, skubiai renkimės dalyvauti jame ir gausingiausiai dalyvavimu dar padidinti jo ir taip didelę reikšmę!

IR VĖL NEPATAIKĖ

Nesiseka tiems "laisvininkams"... Čia tik neseniai gyre-si, kad visą laiką buvusi jų ir jų tiesa, bet vos tik pasigyrė, kiekvienas, kieno atmintis ne per trumpa, prisiminė — o ką gi jūs rašėt kadaise apie Trockį ir ką rašėte paskui? Ką jūs rašėte apie Hitlerį 1939-40 metais, ir kas atsitiko 1941 metais? Ką jūs rašėte apie Jugoslavijos raudonąjį diktatorių Tito, ir ką dabar rašote?

Per ilgą litaniją būtų skaičiuoti visas tas "mirties kilpas", kurias tenka išraityti Bimbai ir Co., norint pataikyti į Maskvos liniją... O ta linija, kaip pavar-sario vėjas: nežinia kada į kurią pusę pasisuks...

Štai dabar laisvininkai triukš-mingai užkliuvo už generolo P. Plechavičiaus... Anot jų, Plechavičiaus, "greičiausiai", esąs įtrauktas į karo nusikaltėlių są-rašą!

Taigi... "Greičiausiai"... Čia tai jau tikrai geriau, ne-gu kur nors kitur, tinka pa-gyginimas apie "Biblijos šunelį", kuris bėga pirmą savo šeimi-ninko ir vis dairosi atgal, kur šeimininkas eis. Kai nepataiko, tai metasi į šoną ir liežuvį iš-kišęs skuba vėl užbėgti į priekį. Ir dėl Plechavičiaus "Biblijos šunelį" nepataikė.

Karo nusikaltėlių sąrašai yra tie patys visų buvusių sąjungininkų štabuose. Jeigu Plechavi-čiaus jau Amerikoje, tai to vieno užtenka įrodymui, kad jo vardo karo nusikaltėlių sąrašuose nėra.

O ir Maskva Plechavičių savo laiku ne į karo nusikaltėlių są-rašus traukė, bet gyre ir ki-tiems pavyzdžiui rodė. Taip! Tai naujiena?

Gal būtų tai naujiena Brookly-ne sėdėjusiems Bimbos štabo nariams, bet ne naujiena 1944 metų pavasarį buvusiems Lietu-voje.

Nors vokiečiai ir draudė klau-sytis užsienio radijo ranešimų, bet radijo priimtuvė iš žmonių vis dėlto neatėmė. Ir, nors tai

mu. Gyvendami savo tautoj mes matėm jos praeitį. Ji mums buvo ir yra reikšminga. Bet tai buvo savos, tautinės temos.

Dabartinio veikalo tema jau bendra, universali. Todėl reikš-minga būtų, kad šis veikalas galėtų pasirodyti ir svetimom kalbom, kad ir platesnis pasaui-s galėtų pamatyti, jog lietuvių literatūra pasižymi ir temų pla-tumu.

Kad veikalas būtų sugesty-vinis, autorius į pozicinę pasa-kojimo formą yra įpykęs ir dia-logu, kaip ir ankstyvesniuose savo veikaluose. Tie dialogai, tiesa, nėra dramos veikalo dia-logai, bet jie priduoja daug efekto. Kai kurios veikalo scen-os skaitytojų tiesiog sudrebina. O tai jau yra didelio rašyto-jo nuopelnas.

Kai veikalas būtų suprantame-snis bei prieinamesnis šios dienos skaitytojui, pridėtas dr. P. Skardžiaus paruoštas seno-vinių bei retesnių žodžių paaiš-kinimo žodynėlis. Knyga išleis-ta labai dailiai ir miela ją imti į rankas bei laikyti savo bibli-otekoje kaip brangų lietuvių lite-ratūros turtą.

Knyga galima gauti adresu: Frank Šulaitis, 1623 S. Fair-field Ave., Chicago, Ill.

Dr. A. R.

mu. Gyvendami savo tautoj mes matėm jos praeitį. Ji mums buvo ir yra reikšminga. Bet tai buvo savos, tautinės temos.

Dabartinio veikalo tema jau bendra, universali. Todėl reikš-minga būtų, kad šis veikalas galėtų pasirodyti ir svetimom kalbom, kad ir platesnis pasaui-s galėtų pamatyti, jog lietuvių literatūra pasižymi ir temų pla-tumu.

Kad veikalas būtų sugesty-vinis, autorius į pozicinę pasa-kojimo formą yra įpykęs ir dia-logu, kaip ir ankstyvesniuose savo veikaluose. Tie dialogai, tiesa, nėra dramos veikalo dia-logai, bet jie priduoja daug efekto. Kai kurios veikalo scen-os skaitytojų tiesiog sudrebina. O tai jau yra didelio rašyto-jo nuopelnas.

Kai veikalas būtų suprantame-snis bei prieinamesnis šios dienos skaitytojui, pridėtas dr. P. Skardžiaus paruoštas seno-vinių bei retesnių žodžių paaiš-kinimo žodynėlis. Knyga išleis-ta labai dailiai ir miela ją imti į rankas bei laikyti savo bibli-otekoje kaip brangų lietuvių lite-ratūros turtą.

Knyga galima gauti adresu: Frank Šulaitis, 1623 S. Fair-field Ave., Chicago, Ill.

Dr. A. R.

Nuomenės

Prašom pasireikšti!

Prieš kiek laiko skaičiau DIR-VOJE Dr. M. J. Colney straips-nį apie tai, ar reikia atskirų tremtinių draugijų. Tuo klausimu anksčiau jau buvo rašyta, bet dabar, kai įgyta daugiau patyrimo, man regis, reiktų dar kartą tą klausimą iš visų pusių panagrinėti. Ar bus tam vietos DIRVOJE?

J. D., Cleveland, Ohio

Visokių yra...

Skaičiau viename laikraštyje straipsnį, kur ragina, kad Visuotiniame Amerikos Lietuvių Kongrese būtų paskelbti maž daug Lietuvos priešais ir išdavi-kais, kas nepareikalaus, kad Lie-tuvoj būtų sugrąžinta 1922 me-tų konstitucija. Aš manau, kad laisvoj Lietuvoj bus visai nau-ja, o ne 1922 metų konstitucija. Turi gi turėti žmonės Lietuvoje laisvę patys susidaryti sau kons-tituciją, o ne laikytis diktavimo iš New Yorko. Nejaugi dabar laikas dėl to lietuviams vėl "ekskomunikuoti" vieniems ki-tus? V.A.K., Boston, Mass.

buvo ir pavojainga, bet žmonės Lietuvoje klausydavo, ką iš kitų kraštų radijas kalba. Paklausy-davo ir Maskvos. O ten buvo ir lietuviška valandėlė.

Kai vokiečiai Plechavičių ir jo štabą areštavo, iš Maskvos pa-sigirdo tiesiog nuostabūs **pagy-rimai** jam už tai, kad jis drįso nepasiduoti Gestapo reikalavi-mams.

Yra jau šimtai liudininkų Amerikoje, kurie tuos Maskvos pagyrimus Plechavičiui girdėjo! Vieną dalyką "Biblijos šu-nelis" gal ir teisingai spėja: jei Plechavičius patektų į če-kistų nagus, tai būtų likviduo-tas. Visai nenuostabu.

Juk Tito irgi nebuvo Maskvos akyse karo nusikaltėlis, o kas dabar su juo atsitiktų, jeigu jis patektų į čekistų nagus? Ir Lasz-lo Rajk, dar taip neseniai buvęs Vengrijos komunistinės vyriausybės ministru, irgi nebuvo vadinamas karo nusikaltėliu, o jį vis dėlto karia...

Atsiminkit ir jūs patys, kad irgi nežinotumėt nei dienos, nei valandos, kada jus panašus li-kimas ištiktų, jei būtumėt tenai...

Laisvoji valanda

Jonas Biliūnas

LIŪDNA PASAKA

(Tęsinys iš pereinamo numerio)

Persišėgnojo, pasiėmė baltą ryšėlį ran-kon ir išėjo iš namų. Nėjo gatve vieške-lin, bet pasisuko už gurbų, per daržą lau-kan, kad niekas nepamatytų. Tartum bi-jojo, kad kas nesuturėtų jos ir nesugrą-žintų atgal. Perėjo rugių ir vasarojaus lauką ir tik tada išėjo vieškelin. Sunkiai alsuodama, apsidairė aplinkui, ar kas ne-mato. Pastovėjo, tartum atsigaudama; pas-kum žvilgterėjo ton pusėn, kur toli miš-kaš žaliavę, ir drebančia širdžia kuone tekina ėmė bėgti. Norėjo greičiau miškan ieiti: tenai niekas jos nebepamatys, ne-suturės. Ko jinai bijojo, pati gerai nesu-prato: ar savo žmonių, ar kazokų, ar ko kito, klaikaus ir nežinomo. Jautė tik, kad širdis smarkiai plakė krūtineje ir kojos drebėjo. Nežinojo, kas jos miške laukė: ar nelaimė, ar širdies nuraminimas; gal pamatys Petrą ir vėl bus laiminga, kaip pirma...

Juozapota girdėjo ir nuo ubagės, ir žmones sodžių kalbant, kad šitam miške dabar slapstasi maištininkai, kad juos tik-rai matę. Išgirdus tai, niekam nieko ne-sakydama, pasiėmė du sūrelius, ką sudė-jus turėjo, lašinių, duonos gabalą ir ke-lėtą baltarūbių, susiriojo tai visa balton skarelėn ir išėjo... slapčia nuo visų...

Atminė senutės ubagėlės pasakojimus, ir jos ausyse vėl suskambėjo žodžiai: — bėk, išgelbėk savo vyrą.

Kaip jinai galės savo vyrą išgelbėti, — nežinojo. Vieną tik jautė, kad turi eiti jo ieškoti...

Svelniai šlamėjo senas miškas, kai Juo-zapota jo pavėnion įėjo. Ėjo tyliai, klau-sydamos. Nesuprantamas klaukimas ją paėmė. Viena... miške, ir nė vieno gyvo balso aplinkui. Nerėkavo kiškis, negiedo-jo paukščiai, kurie taip žmogų ramina. Tik užė medžiai, šakeles linguodami... Juoza-pota pradėjo savo žingsnių garso bijoti. Sausa šakelė lūždama, kaip stirna, ją baidė. Tačiau ėjo tolyn, vyro paveikslu savo dvasią ramindama. Staiga netoli su-tauskėjo kažin kas garsiai ir nutilo. Juo-zapota apsisusto, visa krūptelėdama... Vėl sutauskėjo... Atsiduso supratusi: tai genys medį kapojo. Tasai balsas nurami-no ją, padrašina. Lyg, tartum, genio tauš-kejimas galėjo ją nuo visų miško klai-kybių išgelbėti. Ėjo dabar stipresnė, į ša-lis dairydamos. Tik staiga vėl išgirdo balsą, kurio iš karto ir suprasti negalėjo. Tai jau buvo nebe genio tauškejimas: tartum šimtas kultuvių mušė į žemę — greitai, sutardami...

— Kazokai joja! — perėjo Juozapota per galvą.

Nepajuto, kaip atsidūrė šaly kelio ir tarp tankių alksnių pasislėpė.

— Jėzau, Marija, Juozapai šventas... — šnibzdėjo tyliai, glausdama į širdį dre-bančias rankas.

Garsas greitai ėjo artyn...

Vienu akies mirksniu sudundėjo, su-pliauskėjo, ir pro šalį pralėkė baisi raitų-jų gauja. Tai buvo kazokai. Juozapota tik spėjo pamatyti jų ilgus durtuvus, aukštyn iškeltus. Kaip viesulas, iš jos akių išnyko ir nutilo...

Atsiduso lengviau ir iš tarp alksnių iš-lindo. Bet vieškeliu jau nebedrįso eiti. Bijoj, kad vėl ko nesutiktų. Dabar jai regėjos, kad visas miškas pilnas kazokų, kad iš už kiekvieno medžio kas nors jos tyko ir pražudyti nori. Ėjo be kelio, pati nežinodama, katran kraštan eina. Paėję-jus kiek, visai netikėtai atsidūrė gražia-me žaliame dirvonėlyje. Niekados pirma nebuvo tokio mačiui. Nustebusiom akim žvilgterėjo į šalis ir tyliai suriko iš išgąs-čio. Paveikslas, kurį netoli savęs pamatė, visą jos kraują širdin suvarė. Už penkių žingsnių po medžiu sėdėjo rusas kareivis ir gargaliuodamas gėrė iš butelio degti-

nę. Buvo jau visai girtas ir kažin ką sau po nosim murmėjo. Šaly gulėjo ant žemės šikšninis krepšis ir... višta su nusukta galva. Matyt, buvo tokiame padėjime ir taip nusilešęs, kad jau nei "lenkų", nei savo vyresnybės nebebijojo.

Išgirdęs riktelėjimą, sunkiai pakėlė sa-vo girtas akis ir tvėrės už krepšio, tartum ginklo ieškodamas. Pamatęs moterį, nu-stebo. Patrynė ranka blakstienas, kaip ir netikėdamas. Nusišypsojo...

— Padaždi, ja sičas... sičas, — mur-mėjo, keldamasis nuo žemės.

Juozapota, ji pamačiusi, išmetė iš iš-gąščio ryšėlį ir pasileido bėgti.

Puolė į ją, sverdinėdamas: — Neboi-sia... ničevo... ja tebia pocalu...

— Ciort... — sukeikė staiga, užkliu-ves kojom ir virsdamas.

Pasirėmė ant rankų ir apsidairė. Pa-matė po kojų ryšėlį. Nusišypsojo ir pa-siėmęs išrišo. Visas nušvito. Nutvėrė abiem rankom sūrį ir raugčiodamas ėmė valgyti. Matyt, buvo alkanas, degtinės troškinamas...

Bet Juozapota nieko to nebematė. Ji-nai bėgo ir bėgo, neatsigrėždama. Jai re-gėjos, kad kareivis vis da paskui ją vejas, murmdamas. Bijoj žvilgterėti, jo pama-tyti. Pati nepajuto, kokiuo būdu atsidūrė panamė, rugių lauke. Tik čionai atsi-kvėpė, ranka už širdies tverdamas. Taip buvo išsigandus, kad iš karto nei savo namų, nei sodžiaus nebepažino. Lyg re-gėjos visa nebe taip, kaip buvo palikus. Žiūrėdama į sodžių, staiga krūptelėjo: pamatė iš už trobų išsijojantį kazoką, pas-kum — antrą, trečią... Visas sodžius buvo jų pilnas. Ėmė klausytis. Kažin ko-kie balsai, tartum verksmas ir klyksmas pasigirdo.

— Dieve!... — sudejavo nelaimingoji, pirštus grauždama.

Netoli namų stovėjo rugių gubos. Te-nai nuo kazokų pasislėpė...

Ilgai ištupėjo drebedama. Matė, kaip kazokai išėjo iš sodžiaus ir nuplėskėjo vieškeliu. Bet nediršo išeiti. Tik sutemus išlindo iš po gubos ir, slapstydamas, kaip vagis, įėjo sodžiu. Pas Damulį languose pamatė žiburį. Nesuprantamos bailės per-imta, tyliai įčiauzė priemenėn ir atadarė duris...

Ant lovos gulėjo be žado senis Damu-lis. Galva ir veidas — visos sutinės; taip buvo sumuštas ir sudaužytas, kad žmo-gaus negalima buvo bepažinti; marški-niai ir mėsas prilipę. Gulėjo, kaip nebegyvas. Tik retkarčiais ėjo iš krūtinės tylūs skaudūs dejavimai. Motina ir dukterys klūpojo visos ir, gailiai raudodamos, mel-dėsi. Uždegta grabnyčia žibėjo.

— Dieve, dėl ko ji taip? Už ką? — suriko Juozapota, klaupdamas prie lovos...

VILTIS

Mokslų, kultūros ir politikos žurnalas

Nr. 1 kovas 1949 m.

Galima gauti DIRVOJE
6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio

Kaina 50 c.

Paštu siunčiant — 55 c.

Jau prieš 100 metų kovojo už lietuvybę!

150 metų nuo Simano Stanevičiaus gimimo ir 100 nuo jo mirties.

Simanas Stanevičius buvo vienas iš lietuvių rašytojų, kuris augo, gyveno ir kūrė tais laikais, kai Lietuva-Lenkija pragyveno paskutinįjį savo padalinimą ir Lietuva pateko į ilgą, daugiau šimto metų trukusią, vergiją. Ją pasigrobė rusų caras ir norėjo paskandinti neaprepiamuose savo krašto tyruose. Bet Lietuvai vėl buvo lemta prisikelti laisvam ir nepriklausomam gyvenimui. O tai nuopelnas ir ty rašytojų, kurie už lietuviškę reikalą kovojo ir tamsiausiais laikais.

Simanas Stanevičius buvo vienas iš tokių kovotojų.

Jis gimė 1799 m. spalio 25 d. Zemačiuose (Kanapėnų dv., Vilkulės vl.).

Džiovos pakirstas S. Stanevičius mirė 1848 m. kovo 10 d.

S. Stanevičius buvo žymus Vilniaus universiteto lietuvių studentų veikėjas. Jis buvo beveik vienmetis su Adomu Mickevičium, Motiejū Valančium, Simanu Daukantu. Visi jie buvo to paties Vilniaus universiteto auklėtiniai.

Vilniaus universitete tuo metu buvo kilęs žymus romantinis sąjūdis. Buvo imta domėtis Lietuvos praeitimi, jos tautine bei liaudies kūryba. Net patys lenkų profesoriai, kaip Levelis ir kiti, ragino studentus domėtis lietuvių liaudies kūryba.

Kaip M. Biržiška įrodė, pats A. Mickevičius savo ranka užrašinėjęs lietuvių liaudies dainas, nors šiaip savo veikalus rašė lenkų kalba. Bet ir vėliau, kaip "Grażina", "Konradas Valenrodas", "Ponas Tadas", pilni lietuviškos dvasios, lietuviško patriotizmo.

Nuo lietuvių liaudies kūrybos rinkimo neatsilikio ir S. Stanevičius. Jis negalėjo pakęsti, kad tas mūsų tautos dainas rinko, skelbė ir jomis domėjosi vien tik užsienio rašytojai. Maždaug tuo pačiu metu, kai L. Rėza išleido "Dainos oder litauische Volkslieder", S. Stanevičius, pirmas lietuvis, išleido, kad ir nedidelį, mūsų dainų rinkinį. Jis pirmasis organizavo ir lietuviškų knygų leidimą ir rašė žodyną.

S. Stanevičius, matyt, buvo pagautas bendro europinio literatūros sąjūdžio. Kaip A. Mickevičius, šilero pavyzdžiu, kūrė himną jaunimui ("Ode jaunystei"), taip ir S. Stanevičius rašė zemačių sąjūdžio himną "Zemačių šlovė", kur garsina Vilnių, kaip šaunų miestą ir kelia Lietuvos praeitį:

Mačiau Vilnių, šaunų miestą,
Seną gyvenimą.

Bet labiausiai S. Stanevičiui rūpėjo taisyti Lietuvai tamsiais laikais jos vienybę, nes tai buvo laidas išlaikyti žūtutinę kovą už tautos ateitį. Tam reikaujo jis parašė garsiąją pasakėlę "Arklys ir lokys", kur simboliškai vaizduoja Aukštaitijos ir žemaitijos nelaisvę. Žemaitija tai lokys su grandine, Aukštaitija — arklys pančiuose. Jie susitinka, bet vienas kito nėra ko bijotis:

Nebijok, lokys tarė, nieks piktos nerasi!

Tėvai mūsų nuo amžių sando-
roj gyveno,

Drauge gimė ir augo ir drauge
paseno.

Štai ir dabar mus vienokia lai-
mė sutiko:

Man grandinė ant kaklo, tau
pančiai paliko!

S. Stanevičius gerai žinojo mūsų etnines savybes. Jos jam jau gerai buvo paaiškė-

Juozas Tūbelis - Lietuvos ūkininkas

Dešimtmečiui nuo jo mirties praėjus

KELIAUJAS PREMJEAS

Iš pradžių, kai Tūbelis perėmė ministerio pirmininko pareigas, plačioji Lietuvos visuomenė apie jį daugiausia žinojo iš laikraščių, bet šiaip jau ne daug kas jį matydavo. Garsinimosi jis nemėgo ir juo visiškai nesirūpino.

Tautininkų Sąjungos pirmininku tada buvo J. Lapėnas. Visa valdyba "ūžė", kad nėra tinkamo kontakto tarp vyriausybės ir Tautininkų Sąjungos. Skundėsi, kad Tautininkų Sąjunga visuomenės aktyje yra laikoma "valdanti partija", visuomenė jai deda atsakomybę už valdžios darbus, o tikroje sąjungos vadovybė ne tik neturi įtakos į valdžios darbus, bet priešingai, dažnai esanti net nepainformuota, ką vyriausybė mano daryti ir kodėl taip, o ne kitaip daro.

Tūbelis, o taip pat ir prezidentas ne labai palankiai priimdavo tuos užmetimus ir įtakos pageidavimus. Sakydavo, kad Tautininkų Sąjungos valdyba nėra organas, kuriam prezidentas ir vyriausybė turi duoti savo darbų ataskaitą ir valdyba negali turėti monopolinės teisės duoti vyriausybei instrukcijas.

Tautininkų valdybos žmonės kartais sakydavo, kad, šitaip esant, jie negali imtis atsakomybės už vyriausybės darbus.

— O kas jums tą atsakomybę uždėjo? — atsakydavo Tūbelis.

Valdyba aiškindavo, kad visuomenė yra tokia nuomonė, jog Tautininkų Sąjunga planuojanti vyriausybės politikos programą. O kadangi to ištikrųjų nėra, tai, girdi, Sąjunga gali tekti viešai nusikratyti tos atsakomybės, kitaip sakant, pasiskelbti opozicija...

Ir prezidentas, ir Tūbelis nebuvo tos nuomonės, kad vyriausybė turi nustumti į opoziciją net ir Tautininkų Sąjungą, bet nesutiko pripažinti Sąjungos valdybai nei formalios, nei faktiškos teisės būti vyriausybės darbų kontroliuotoja bei instrukcijų davėja. Tūbelis sakydavo:

— Seimo laikais visi šaukė, kad vyriausybė yra tik dėl akių, kad tikri Lietuvos valdytojai yra šeši ar trys partijų vadai, kurie, patys neturėdami atsakomybės, nurodinėja vyriausybę, ką ji turi daryti ir ko nedaryti. Visi sakė, kad taip negerai. Ir jūs taip sakėt. Sakėt, vyriausybė turi būti vieša, o ne slapta. Sakėt, kad jeigu kas yra ministeris, tai turi būti ministeris, žmonės turi žinoti, kam yra pavesta tie reikalai tvarkyti ir kas už tai atsako. O dabar patys norit iš užpakalio slapta valdyti, vyriausybę tik

jusios iš liaudies kūrybos, iš dainų. Dėl to ir kai kurias savo pasakėčias rašė apie tas etnines tautos savybes, apie lietuvių gyvenimišką išmintį. Iš "Aitvarų" pasakėčios matyti, kas tie turto nešėjai žmogui, kas tie aitvarai: tai ūkininko darbo padargai ir jo rankų kietas triušas. Tik per susipratimą ir uolų darbą Lietuva buvo verta vėl laisvo ir nepriklausomo gyvenimo: šitą sako aitvarai, kurie visa gera gyvenime daro.

Simano Stanevičiaus pradėtąjį lietuviškę žadinimo barą toliau varė kitas, "Aušros" pažadintasis romantinis sąjūdis, taip pat aukštai statęs Lietuvos praeitį, jos kalbą ir būdą. Šiam sąjūdžiui dar tvirtesnio realistinio pagrindo suteikė kitas mūsų tautos šūlas, Vincas Kudirkas, nuo kurio mirties šįmet taip pat minime 50 metų.

Dr. A. Rimtenis

kaip iškamšą laikyti.

Galų gale tas ilgas ginčas pasibaigė stipriomis diskusijomis Tautininkų Sąjungos 1931 metų suvažiavime, po kurių Tautininkų Sąjungos pirmininku vietoj Lapėno buvo išrinktas... Tūbelis. Taip buvo išspręstas kontakto klausimas. Įvyko, taip sakant, "personalinė unija" tarp Tautininkų Sąjungos ir vyriausybės.

Tas dalykas pareikalavo iš Tūbelio pagalvoti, kaip ištikrųjų palaikyti vyriausybės politiką, arba ryšį ne tik su Tautininkų Sąjunga, bet ir platesniais visuomenės sluoksniais.

Klausimas buvo išspręstas taip, kad Tūbelis pasiryžo patys lankytis Tautininkų Sąjungos rengiamuose apskričių susirinkimuose. Pradžioje buvo manęs aplankyti tik keletą svarbesnių vietų. Bet kaip tik vienoj kitoj vietoj pasirodė, tai ir kiti apskričiai nepanorėjo likti nukrauti. Prasidėjo kvietimai iš visų pusių. Ir Tūbelis visur važiuavo...

Beveik kiekvieną sekmadienį jis būdavo kuriame nors apskrities mieste su pranešimu. Per eilę metų kiekviename apskrityje jis apsilankydavo mažiausiai po vieną kartą, o kai kur net ir po du kartus.

Kadangi Lietuvoje buvo 20 apskričių, tai vidutiniškai kas antras sekmadienis ministeriui pirmininkui būdavo užimtas išvažiuoimu. Likusieji sekmadieniai dažnai būdavo užimti viešais susirinkimais Kaune. Tad labai retais sekmadieniais beliko, kad Tūbelis neturėtų kur nors važiuoti ir viešai kalbėti.

Jis tikrai pasidarė keliaujančiu ministeriu pirmininku. Po šešių dienų darbo iki vėlyvos nakties, septintą dieną jis nebešvėsdavo, o važiuodavo ir kalbėdavo...

I ministerio pirmininko pranešimus paprastai susirinkdavo ne tik Tautininkų Sąjungos nariai bei skyrių delegatai, bet ir daugelis kitų. Paprastai tų pranešimų klausydavo iki keleto šimtų žmonių — pareinamai nuo to, kokio didumo salė buvo turima.

Tūbelis nebuvo "oratorius". Viešai, prieš didelį susirinkimą kalbėdamas, jis kalbėdavo lygiai taip pat, kaip ir prie stalo su vienu ar su keleta žmonių. Jis nekeldavo balso, jis nevardavo jokių iškilmingų ir skambių šūkių, kalbėdavo paprastų paprastaisiais, pasakodamas, kaip kas yra ir kodėl taip yra. Tai būdavo tikro realisto pranešimai. Jis nei nebandydavo sukelti entuziazmą, nebandydavo įlekti minią, kad ji tik šauktų "valio" ir daug negalvotų.

Kalbėdavo paprastai, su labai žymiu rokiškėnu tarmės spalviu, ir taip, kad net labai painius ekonominės politikos klausimus suprastų klausytojai ūkininkai. Tam tikslui jis naudodavo populiarius palyginimus. Tik tie palyginimai jam būdavo ir nelaimė: jie dažnai nukreipdavo kalbos temą į smulkmenas, kurias jis pats vadindavo "digresijomis", arba "šuoiais į šalį". Pranešimai išėdavo ilgi, trukdavo apie 2-3 valandas.

Po pranešimo paprastai būdavo leidžiama iškelti įvairius klausimus, atsakymai į kuriuos išgirsti užtrukdavo mažiausiai valandą... Susirinkimai baigdavosi paprastai vėlai, visiems gerokai išvargus, bet jau tikrai niekas nesiskųsdavo, kad negavo atsakymo bei paaiškinimo.

Tūbelis pats dažnai skųsdavosi tais savo "šuoiais į šalį" ir vis rengdavosi savo kalbą parašyti iš anksto ir paskaityti, kad raštas neleistų nukrypti. Tačiau nebūdavo laiko tam

pasiryžimui įvykdyti...

Vieną kartą, rengdamasis Tautininkų Sąjungos metiniam suvažiavimui Valstybės Teatre, kur dalyvavo delegatai iš visos Lietuvos, kur būdavo daug svečių, pasiryžo savo pranešimą iš anksto suredaguoti.

Bet nuo kokio antro ar trečio puslapio Tūbelis jau atitraukė akis nuo rašto ir... žinoma, vėl neišvengė nei "šuolių į šalį", nei pranešimo išsitiesimo į porą valandų. Po to, rėdos, daugiau jau nei nebandė rašyti iš anksto...

Tai buvo, žinoma, nenaudinga ypatybė. Toks kalbėjimo būdas netinka politikos vadams, norintiems "hipnotizuoti minias" ir jas paskui save akiai patraukti. Bet Tūbelis to nei nesiekė. Jo pranešimai buvo atviras, neišpūstas dalykų išpašakojimas, o ne agitacija.

— Nenorėkite, kad aš būčiau artistas, — kartais sakydavo jis tiems, kurie rūpin-

KLaidingos Nuomonės

Apie Tūbelį būdavo nemažai visiškai klaidingų nuomonių. Pavyzdžiui, dažnai būdavo galima išgirsti kalbant, kad Tūbelis... neskaito lietuviškų laikraščių! Esą, vienintelis jo informacijų šaltinis yra tik Rygoje leidžiamas rusiškas laikraštis "Segodnia".

Teisybė, Tūbelis ir tą laikraštį paskaitydavo ir dažnai apgalsteidavo, kad mūsų laikraščiai neturi tokių apskirų reporterių, kaip to laikraščio atstovas Kaune Oriekinas. Ir tikrai, tas Oriekinas buvo labai apsuksrus, landus, dažnai vikriau suosdavo žinias, negu mūsų laikraščio reporteriai. Gal mūsų laikraščiai žurnalistai, kiek įžisti to jiems nepalankaus palyginimo, ir sudarė nuomonę, kad Tūbelis tik "Segodnia" teskaito... Bet ištikrųjų būdavo kitaip.

davosi, kad ministerio pirmininko pranešimuose nėra nei šešelio to įspūdingumo, kurio buvo girdėti ne tik Hitlerio ar Musolinio, bet ir demokratiškiausių kraštų ministerių viešose pasirodymuose. — Jūs norit, kad aš būčiau populiarius, kaip koka filmų žvaigždė... Bet jūs neužmirškite, kad aš esu finansų ministeris, o finansų ministeris niekad negali būti populiarius... Nėra ko ir stengtis...

— Nieko nepadarysi, jis ūkininkas... — kalbėdavosi kai kada tie, kurie būtų norę daugiau iškilmingumo ministerio pirmininko dažnuose viešose pasirodymuose.

Jo prakalbos buvo nukreiptos tiesiai į esmę, į gilumą, ir jis nesistengė, nenorėjo ir būtų nei nemokėjęs suteikti joms išvirsinį puošnumą, įspūdingumą. Puošnumo, iškilmingumo ieškojimas jam atrodydavo nereikalinga tuštybė...

Kartais jis mūsų redaktorius pastatydavo į gana keblią padėtį, kai paaiškėdavo, kad... Tūbelis lietuviškus laikraščius atidžiai skaito, negu... redaktorai, į kurių pareigas įeina, kas kuriuose laikraščiuose rašoma.

Būdavo, kurį rytą telefonuoja Tūbelis į redakciją ir klausia:

— Ar skaitėt, ką ten "prirėję PANEVEŽIO GARSAS, arba ZEMAČIŲ PRIETELIUS?"

Dažniausiai pasirodydavo, kad redaktorius nepasiziūrėjo, ką rašo mažieji provincijos laikraščiai. O Tūbelis pasakoja, kad redaktorius nepasiziūrėjo, ką rašo mažieji provincijos laikraščiai. O Tūbelis pasakoja, kad redaktorius nepasiziūrėjo, ką rašo mažieji provincijos laikraščiai. O Tūbelis pasakoja, kad redaktorius nepasiziūrėjo, ką rašo mažieji provincijos laikraščiai.

Tik didavo klausimas — kada jis gali tai padaryti?

Nedaugelis žinojo, kaip yra. Tūbelio darbo "diena" paprastai neva baigdavosi apie... 1-2 valandą naktį. Kai daugias valstybės įstaigų ir fabri-
kų tarnautojų savo darbą baig-
davo apie 2-3 valandą, Tūbelis
tuo metu išėdavo dar tik iš
Ministerių Kabineto ne namo,
o į Finansų Ministeriją. Ten už-
trukdavo iki 5-6 valandos. Ne-
visada spėjęs papietauti, vykda-
vo į Ministerių Kabineto ar ki-
tus posėdžius, specialius pasi-
tarimus, kurie užtrukdavo iki
10 ar net 12 valandos nakties.
Po to, kada kiti jau skubėdavo
namo, jis dar vykdavo į presi-
dentūrą aptarti visus reikalus
su prezidentu. Ir tik apie 1-2
valandą naktį atsiradavo namie,
kur išgėręs šaltos arbatos
stiklą, guldavo į lovą.

Ir štai čia prasidėdavo...
laikraščių skaitymas. Išsidėsty-
davo ant antklodės visus laik-
raščius, didžiuosius ir mažuo-
sius, visus peržiūrėdavo ir ką
svarbesnio radęs paskaitydavo.
Taip iki 4-5 valandos rytą.
Numėgęs kokį ketvirtą va-
landų, rytą dar baigdavo per-
žiūrėti laikraščius, kiek būdavo
nespėjęs, ir dar iš lovos telefonu
jau siekdavo į įvairias ministe-
rijas, ko nors pasiteirauti arba
gana dažnai ir už ką nors pa-
barti.

Po keleto tokių telefoninių
pasikalbėjimų čia pat išgerdavo
stikl kavos su riekute duonos
ir sūrio, keldavosi ir apie 10:30
vykdavo į Ministerių Kabineto
kanceliariją.

O gana dažnai dar prieš tai
išsisauskdavo telefonu pas save
ką nors iš atsakingųjų pareigū-

nų pasikalbėti kurio skubes-
niu reikalu, ir kalbėdavosi reng-
damasis, skusdamasis...

Be abejo, daugumai atrodė,
kad ministeris pirmininkas gy-
vena gana ištaigingai... Tik-
rai, paskutiniu metu jis jau tu-
rėjo gana dailų vieno buto re-
prezentacinį namą, žinoma, ma-
žesnis ir kuklesnis, negu visa eilė
čia, Amerikoje gyvenančių eko-
nomiškai stipriau stovinčių lie-
tuvių. Bet faktiškai jo gyven-
imo prabangos atžvilgiu būtų bu-
vę galima palyginti su... stu-
dento gyvenimu, o ne su minis-
terio pirmininko. Namuose jis
naudodavosi tik savo miegamu
kambariu. Mažai miegodavo ir
labai mažai tevalgdavo, tik
daug rūkydavo... Apsirengęs
irgi būdavo visada labai kukliai.
Jam nebūdavo laiko naudotis
jokia prabanga, jokiais pra-
mogomis.

Žinoma, tas atsiliepė jo svei-
katai, kuri visada buvo ne iš
stipriausių.

Kai kas sakydavo, kad jo
darbams, jo politikai daug įta-
kos turinti žmona, kiti artimi
žmonės... Ištikrųjų, tačiau,
jis kaip tik buvo labai atsparus
tokioms įtakoms ir kartais ka-
tegoriškai pasakydavo, kad čia
...ne moterų reikalas ir tiek!
Didžiausias J. Tūbelienės rūpes-
tis būdavo, kaip padaryti įta-
kos, kad... jis bent pavalgytų
žmoniška, kad nors kiek re-
guliariau sutvarkytų savo dar-
bo laiką, kad pasiduotų gydy-
tojo patikrinimams.

Tačiau gydytoją Tūbelis pri-
sileisdavo tik tada, kai jau tik-
rai rimtas ir sunkiai bepaken-
čiamas negalavimas suimdavo.
Šiaip jau ir sirgdamas nesisa-
kydavo, kad jam negerai...

Bene žymiausias "valstybinis"
reikalas, kurį J. Tūbelienė, su
kitų draugų pagalba Tūbeliui
ikibėjo, tai įsteigti Finansų
Ministerijos ministerio asmens
sekretoriaus vietą. Vienas iš
svarbiausių uždavinių tam sek-
retoriui buvo — sutvarkyti
taip, kad Tūbelis neturėtų per-
daug ilgai užtrukti finansų mi-
nisteriojo su visokiomis dele-
gacijomis.

Sekretorius V. Einoris vienu
metu džiaugėsi, kad jau beveik
pripratęs Tūbelį išeiti iš mi-
nisterijos ir parvažiuoti pietų
4 valandą, prieš vakarinius po-
sėdžius. Bet, rodos, tas jo lai-
mėjimas nelabai ilgai truko...
Jis vis dažniau ir dažniau pra-
dėjo savo lankytojus parsivežti
į namus ir užkandžiaudamas
tęsti pasitarimus...

Kad Tūbelis pagaliau dėl svei-
katos turėjo iš pirmininko pa-
reigų pasitraukti kaip tik sun-
kiausias laikas, ir kad jis užei-
o į Finansų Ministeriją. Ten už-
trukdavo iki 5-6 valandos. Ne-
kams ir iš gyvųjų tarpo pasi-
traukė, svarbiausia priežastis,
tur būt, buvo persidirbimas, ku-
ris neleido pasirūpinti savo svei-
kata. Jis klupo, kaip darbo auka.
Darbo, kuris buvo skirtas ne
sau asmeniškai, o Lietuvai.

Gali būti įvairių nuomonių
apie tai, ar tas darbas visais
atžvilgiais Lietuvai buvo tiek
naudingas, kiek būtų buvę rei-
kalinga, bet juk tą gi galima
pasakyti apie kiekvieną poli-
tikos veikėją...

Vis dėlto kiekvienas infor-
muotas ir objektyvus Tūbelio
darbų vertintojas pripažįsta, kad
jis Lietuvai tarnavo su retai
sątingumu pasišventimu. Gali-
ma sutikti, kad jis neturėjo to,
kas vadinama politiniu gudru-
mu bei suktumu, bet užtat ne-
ginčytina, kad jis Lietuvos gy-
venimui vadovavo remdamasis
sveiku protu ir sąžiningumu,
kaip geras ūkininkas, kuris
myli savo žemę.

Šie keli bruožai apie J. Tū-
belio gyvenimą bei būdą negali
visapusiškai apibūdinti jo
asmens. Bet dešimtmečiui nuo
jo mirties praėjus, tegul nors
tais keliais bruožais bus at-
skleista, koks buvo Juozas Tū-
belis, ilgiausiai per nepriklaus-
omybės laiką buvęs Lietuvos
ministeriu pirmininku. V. R.

PARAMA, NAUDA IR GARBĖ!

Tai yra trys dalykai, dėl kurių patariama būti
Lietuvių kalbos vadovo garbės prenumeratoriams

1. Parama.

Garbės prenumeratorių bus parėmęs vieną iš svarbiausių darbų, kurie dabar yra daromi mūsų tautos kultūrai apsaugoti.

2. Nauda.

Garbės prenumeratorių gaus Lietuvos kalbos vadovą, išspausdintą ant geresnio popieriaus, gražesnį ir patvaresnį.

3. Garbė.

Garbės prenumeratorių vardai, gražiai išspausdinti patvarioje vadove, nuolat bus prieš visų mūsų kalbos brangintojų akis.

LIETUVIŲ KALBOS VADOVO GARBĖS PRENUMERATORIŲ BUS KIEKVIENAS, KAS TUOJAU NUSIŪS LEIDĖJŲ GENERALINIAM ĮGALOTINIUI DEŠIMTĮ AR DAUGIAU DOLERIŲ, PAREIKŠDAMAS, KAD TAI VADOVUI PAREMTI.

Dešimtis dolerių ištikrųjų yra tik nebrangi tokios knygos kaina!

Siųskite šiuo adresu:

Mr. J. Audėnas,
14 Townsend St., Boston - Roxbury, Mass.

Štai kas dabar dedasi Lietuvoje!

Tai yra iš Lietuvos per geležinę uždangą atneštos žinios apie lietuvių tremimus į Sibirą. — Tų žinių santrauka, oro paštu gauta iš Europos, buvo paskelbta DIRVOJE prieš du mėnesius. — Dabar spausdiname pilną pranešimą apie 1948 metų tremimus. — Jo pradžia buvo DIRVOS 38-me numeryje. — Vėliau bus rašoma apie ŠIAIS METAIS įvykusius tremimus. — Žinios gautos per visai patikimas rankas.

II. 1949 METŲ TREMIMAI

Jau visą 48/49 metų žiemą sklido gandai, kad bus vežimai, jau keliskart buvo mobilizuotos mašinos ir visi "aktyvistai". Bet tai buvo tik eilinis bolševikinis triukas gyventojų budrumui susilpninti, nes žmonės nepajėgia kelis mėnesius parengtyje išbūti. Pagaliau, kovo 24 - 27 dienomis prasidėjo tremimas.

Šis tremimas daugiausia palietė miestus ir miestelius, ypač Kauno miestą.

Šį kartą buvo ištremta ir daug žydų, kas sukėlė visoje Lietuvoje didelį nustebimą.

Iš kaimų daugiausia nukentėjo tie, kurie gyvena arčiau Gudijos, nes čia rusai sutraukė daug kariuomenės ir mašinų Lietuvos gyventojams nepastebėjus ir nesusapnuojus pasislėpti.

Per Gardiną Sapocknės plentą ta kariuomenė ir mašinos buvo netikėtai permesta į Lietuvą. Kituose rajonuose, kur žmonės pajuto mašinas koncentruojant — spėjo išsislapstyti. Rusams padėtis buvo patogesnė dar ir dėl to, kad kovo mėnesį dar buvo labai daug sniego.

Ypač nukentėjo Veisiejų, Kapčiamiesčio ir Lazdijų valsčiai, kur buvo išsiųsti ištirti kaimai.

Priežastis ta, kad Veisiejuose ir Lazdijuose yra labai daug strybų, nes tuose miesteliuose stovi stiprios rusų igulos. Šie stribai ir sudarė tas sąlygas, kad buvo iš čia ištremta daug daugiau, negu iš kitų valsčių. Garsūs visoje Lietuvoje Veisiejų stribai gyvėję išvežę "virš plano" 20 šeimų.

Šis tremimas truko tris dienas. Žmonės buvo gaudomi ne tik rytais, bet ir dieną. Kareiviai, netikėtiniams sudaryti, dažnai suguldavo mašinos ant

grindų taip, kad iš tolo atrodo, davę, jog mašinos tuščios važiuoja. Kada mašinos privažiuodavo prie numatytos aukos namų, kareiviai iššokdavo ir žmonės nespėdavo pabėgti. Nemaža vis dėlto pavyko pasislėpti. Pav., bolševikai stengėsi išvežti žmones iš Šarkelių km., Seirijų valsč., bet per tris dienas jiems nepavyko nė vieno žmogaus pagauti.

Šį kartą bolševikai išgabeno daug žmonių, kurie patys tikrai negalėjo nė pagalvoti, kad juos gali vežti, kaip lygiai tai neatėjo į galvą nei jų kaimynams.

Pav., MIZARAS, Šaulėnų km., Leipalingio valsč., buvo aiškiai tarybinio nusistatymo ir neturtingas žmogus. Jo sūnus tarnavo bolševikinėje kariuomenėje, ir tėvas juo labai didžiavosi, laikydamas jį pavyzdžiu kitiems. Arba, sakysim, iš Leipalingio dvaro kumetyno buvo ištremtos trys kumečių šeimos: Čereškienė, Buakausko šeima ir Sukackienė su 5 mažais vaikais.

Iš Veisiejų vl., Čiuvonių km., buvo ištremtas Jurelionis, kuris jau 10 metų buvo išgulejęs, nekeldamas iš lovos.

Vienas vyras, nors visa paplėntė buvo apstatyta sargybos, bandė sėkti iš mašinos ties Vilaičių kaimu ir pasislėpti Cijūniškės miške, tačiau slapukai jį nušovė.

Ešalonai stotyse ištovėdavo po tris dienas, kol žmonės buvo gaudomi. Žmonės išvežus, mašinos liko nedemobilizuotos dar ligi balandžio 20 dienos. Kiek vėliau paaiškėjo, kad

š m. birželio mėnesį tremimai vėl buvo vykdomi.

Per vieną mitingą 1949 metais Seirijų miestelio mokytojas bolševikai aiškino, jog tremimai yra daromi todėl, kad Lietuvos "liaudis" prašo išvežti kolchozų santvarkos priešus.

III. KELIONĖJE IR TREMTYJE

Per abi okupacijas Lietuvoje bolševikai jau įvykdė septynerius masinius gyventojų tremimus, neskaitant nuolat besitęsiančių kalinių tremimų, kurie normaliai vykdomi kas mėnesį.

Nėra davinų, kad tremimai baigtųsi. Tremimai siekė kiekvieną Lietuvos kampelį, nors, dėl trūkumo priemonių ir ginkluotų pajėgų tremimams vykdyti, jie buvo ruošiami įvairiais laiko tarpais.

Tremimams dažniausiai naudojamos amerikoniškos transporto priemonės.

Amerikiečių studebakeriai ir fordai, būdami gana patvarūs ir daug pranašesni už rusiškus žybus, pasiekia, kad ir purvinais keliais, kiekvieną Lietuvos užkampį. Geležinkelio stotyse tremiamieji pakraunami į amerikoniškuosius keturrašių vagonus, kuriuos rusai paprastai vadina "amerikankomis". Jais bolševikai pareigūnai dažnai gaudina pavergtuosius: "Žnaies, čto takaja amerikanka".

Tremimai vykdomi nepaprastu žiaurumu, neaplenkiant nei naujagimių, nei baigiančių savo dienas senelių.

Tremiant nesiremama valstybinio saugumo sumetimais, bet turima tikslas pagrindiniai sunaikinti pavergtas tautas.

Jog tremiamieji negali būti

jokie valstybės priešai, aiškiausiai įrodo, kad ir tokios ištremtos šeimos, kaip Bujanauksienės su keturiais šešiais vaikais iš Balbieriškio kaimo, Balbieriškio vl., Prienų apskr., ištremti 1946 metais vasario 16 dieną per pirmąjį antrosios okupacijos masinį tremimą šioje apylinkėje. Antras pavyzdys — Vitkauskienės su trim mažais vaikais iš Leipalingio, kurie buvo ištremti tuo pačiu laiku.

Jei kam nors ir pavyksta dėl tremimo vykdytojų "geraširdiškumo" susigriebti kiek nors maisto ar drabužių, tai

jie nubužinimo neišvengia didesniuose surinkimo punktuose. Minėtų motinų — Bujanauksienės ir Vitkauskienės vaikams nebuvo leista pasiimti nei kojinių, nors buvo stiprus žiemos šaltis. Tik Balbieriškio gerų žmonių pastangomis pavyko, apeinant sargybas, priduoti vaikams skudurų, kurie pridengė nuo sušalimo. Tremiamieji sugrūdami ankš-

tai į vagonus, užkalamos durys ir apraizgomi spygliuotom vielom vagonų langeliai. Žiemą keliavimas būna lengvesnė,

bet vasarą silpnesnieji užtrokšta ir jų lavonai išmetami iš vagonų.

Daugiausia išmiršta šiuo etapui kūdikių. Pusiaukelėje vyrai nuo šeimų atskiriami. Netoli

Maskvos ant vagonų durų užkalami užrašai, kad lietuviai vyksta savanoriškai į... respubliką. Dar savame krašte tremtiniai surūšiuojami pagal "pavojingumą" laipsnį. Patiem "pavojingiausiems" paskiriamos pačios blogiausios gyvenimo sąlygos. Visi, pasiekę jų ištremimo vietas, buvo

priversti pasirašyti, kad jie išvyko savanoriškai, ir kartu išduoti dokumentai, nurodą jų "savanorišką" išsistėmimą" dešimčiai metų, per kuriuos jie neturi teisės be MVD žinios iš paskirtos vietovės pasijudinti. Už atsisakiusius dėti parašus ant panašių blankų, buvo priversti pasirašyti kiti.

Neretai paskutinį kelio galą

iki 200 kilometrų tremtiniai tenka įveikti pėstiem, brenant per gilų sniegą. Visi apgyvendinami dažniausiai pačių siurbtose lentiniuose barakuose, kuriuose reikia pakelti neįprastą mūsų krašto žmonėms 60 laipsnių (119 F) šaltį. Kiekviename barake talpinama iki šimto asmenų. Juose nėra jokių pertvarų. Kitose vietovėse ištremtieji apgyvendinami mažose trobelėse, kuriose talpinama po dvidešimt asmenų. Gyvenimo sąlygos sukurtos tokios, kad paskubintų ištremtųjų sunaikinimą.

Tremtiniai nuo 15 iki 85 metų privalo dirbti pačius sunkiausius fizinius darbus. Moterims nedaroma jokio skirtumo. Jei pasitaikydavo, kad tremiamoji būdavo nėščia, tai ji nuo darbo nebuvo atleidiama iki gimdymo dienos, nuolat prižiūrojama plakama ir raginama: "Sko-rėj robotat... nesdochnės, litovskaja sobaka..."

Jokia medicinos priežiūra administracija dažniausiai nesirūpina. Laimė tiems lageriams, kuriuose atsiranda tremtiniai, nusimanančių medicinos klausimais.

Darbovietė nuo gyvenamosios vietos kartais siekia iki 20 kilometrų.

Pasitaiko atvejų, kad iš darbo grįždami nuvargę darbininkai pūgi metu pasiklysta ir pasilieka amžinai miegoti šiaurėje, palikdami vaikučius, verčiančius duonos.

Darbas dažniausiai būna miškauose — miškai kertami ir paruošiami plukdyti į Sovietų Sąjungos pramonės centrus. Nemaža lietuvių dirba Donbaso ir Vorkutos kasyklose. Darbo sąlygos yra nepaprastai blogos.

Vienas Lietuvos partizanų 1944 metais buvęs vokiečių pagautas į kariuomenę, dalyvavęs didžioje mūšiuose Rytprūsioje, pakliuvęs Vengrijoje rusams į nelaisvę ir ištremtas į Dombas kasyklas, "turėjo progos" savo kailiu patirti Dombas vergų padėtį. Jam po metų la-

ko pavyko iš ten su aštuoniais lietuvių ir dviem estais pabėgti. Jis pasakoja:

— Dirbantieji kasyklose pas bolševikus labiau krenta, negu kad mūsų krisdavo didžiausiose mūšiuose Rytprūsio žemėje.

Žiūrėk, tai lynas nutrūko, tai vagonėliai susidūrė, sutrindami keletą darbininkų, tai sprogdinimo užtaisai buvę per stiprus, pareikalavdamos kelių gyvybių. Gaisrai, užgriuvimai — tai beveik kasdieniniai reiškiniai... Viską daro rusiškas apsilėidimas ir nevertinimas žmogaus gyvybės.

Darbo normos dirbantiems yra labai didelės. Jų neišpildžiusieji negauna nustatytos maisto normos, kartu sumažinamas uždarbis. Nustatyta norma gali išpildyti tik fiziškai stiprus vyras, kurie sugeba per dieną užsidirbti vieną kilogramą duonos. Tiek katorgininkai, kurie yra išaugę bolševikinės Rusijos prieglobstyje, netiki laisvų tautų žmonėms, kad šie pradeda pasakoti, kad nepriklausomybės laikais per dieną buvo galima daugiau uždirbti, negu kilogramą duonos.

Atlyginimas už darbą 200-300 rublių mėnesiui, už kuriuos galima nusipirkti kibirą bulvių ir keletą kilogramų duonos.

Stovyklose vyrauja badas. Kai dar nebuvo panaikinta kortelių sistema, badu daug mirė vaikų ir senelių, nes jie kortelių negaudavo. "Kas nedirba, tas nevalgo", — vyravo bolševikinis posakis.

Sunkiausi metai ištremtiesiems buvo 1942 ir 1943, kuriais jie gaudavę dienai tik saują miltų ar saują avių, ką sumaišę su sniegu jie kepdavo ant katuvių.

Badas žmones paverčia visiškai gyvuliais. Kai ant šiukšlynų administracijos pareigūnai išpildavo šiukšles, kildavo peštynės dėl silkės galvos ar kaukų, kuriuos sutrynę į miltus ištremtieji virdavo sriubą. Lageriuose buvo nuskinamos ir suvalgomos visos žolės. Tremtinė N. pasakoja apie badu mirusį nuo Kaišiadorių kaimo. Ji ėjo iš darbo per mišką ir išgirdusi pakelį kaž ką dejuojant. Nusigandusi ir norėjusi bėgti, bet išgirdusi šaukiant lietuviškai: "Eik, vaikel, padėk man, aš mirštu badu." Po krūmokšnių ji pamaišiusi nušlijusį senelį, kuris dar bandė gelbėti savo gyvybę, raudamas drebančiom rankom žoles. Ji nieko seneliui negalėjusi padėti, išskyrus asarų.

Kita tremtinė giriasi "pralobus", nes pavasarį pasisodinus pusantro šimto bulvių. Kai jos užaugo, ji tikisi ir kitiems padėti. Neretai tremtinės rašydamos

ŠIMET ATVYKUSIEJI

kreipdamiesi į DIRVĄ prenumeratos ar kitais reikalais, būkite malonūs, neužmirškite pažymėti,

kada ir koku laivu

atvykote, nurodant atvykimo mėnesį ir dieną.

Tuo palengvinsite mums

atlikti Tamstų pageldavimus ir susilauksite patys greitesnio patarnavimo.

A č i ū !

laiskus savo artimiesiems tėvynėje, neprašo nei riebalų, nei duonos atsiųsti; o tik to, ką kiaušlės ėda.

Panaši padėtis buvusi ir su apsirėngimu bei apavu. Iš Kauno ištremta "MAISTO" fabriko darbininkė skundžiai, kad

ji būtų laimingiausias žmogus pasaulyje, jei ant savo kūno turėtų nors vienus baltinius.

Susidėvėjus tiems drabužiams, kuriais jie ištremti, naukurie atstoja ir baltinius ir jus suvusi iš trąšinių maišų, viršutinius darbo rūbus.

Nepakeliamos darbo sąlygos, badas ir epidemijos naikino lagerio sąstatas masėm. Kiekvieną dieną

iš pakabintų prie lagerio durų juodų lentų, su kreida išrašytom vergų pavardėm, administracijos pareigūnai pirštu ištrindavo katorgininkus iš gyvųjų tarpo.

Mirusiųjų lavonus apžarstydavo čia pat netoli lagerio ar darbovietės sniege. Aukščiau minėta Bujanauksienė katorgą išlaikė tik šešis mėnesius. Valkučiai pasilikę vieni, kuriuos dažnai reikdavo kitiems tremtiniais verkšlenančius atitraukti nuo po langais supilto motinų kupo, kai jie išbadėję ten prašydavo valgyti.

Daug ištremtųjų paskėsdavo pavasarį užtvintusiose upėse, ruošdami miško medžiagą plukdyti.

Privilegiuotą padėtį lageryje turi rusai.

Jie yra palaikomi emvedistų prižiūrėtojų, kurie yra išimtinai rusai. Rusų yra dauguma. Jie neretai susitarę atima iš pabaltiečių iš tėvynės atsiųstus plnigus ar už juos išgytas prekes. Rusai šitiems apvogimams dažnai vartoja peilius, ko kitų tautybių tremtiniai neturi teisės turėti. Jie daugiausia yra kriminaliniai nusikaltėliai, einą per gyvenimą, kaip tikri Stalino sūnūs, be jokio moralinio balasto. Lietuvių ir kitų pabaltiečių tarpusavio solidarumas, pasiaukojimas, ir geraširdiškumas stebina kitų pavergtųjų tautų atstovus. Kitiems nesuprantama, kai mišiška, gavę iš namų siuntinius, dalinasi pasakutiniiais trupiniais, visi kartu kovodami su nuolat grasančia bado šmėkla. Du kartu per mėnesį darboviečių kooperatyvuose pasirodydavo maisto produktų. Visi produktai buvo išperkam per vieną dieną, o po to kooperatyvai stovėdavo uždaryti. Ir čia kooperatyvų vedėjai rusai palaikydavo savo tautiečius, padėdami jiems įsigyti didesnius prekių kiekius.

Lietuviai nepamiršta savo laisvės ir tremtyje. Kankinami tėvynės ilgesio tremtyje 1947 m. buvo pradėję leisti laikraštėlį "TEVYNĖS ILGESYS". MVD organai leidžius sugavo ir ištremė dar giliau į Sibirą per du tūkstančius kilometrų. Lietuviai Sibire vieninteliai atsakė dalyvauti buvusiuose rinkimuose. Už tai teko apmokėti kankinimais ir kelių dienų badu.

Yra užfiksuoti trys atsitikimai, kada MVD pareigūnai vidurnaktį apšėjo barakus benzinu ir uždegė, kuriuose išvarę po vergiškų dienos darbų, išėjosi po 100 "pavojingiausių" katorgininkų. Iš gaisrų pavyko išsprukti tik 30 % vergų.

Tremtiniai yra pasitaikę Sibire ir kitose vietovėse, surasti buvusių cerkvių pėdsakus. Jose dabar buvo įrengta pasilinksminimo ir paleistuvavimo vietos. Besilinksminantieji už buvusio altoriaus atlieka savo gamtinius reikalus.

Jei šiandien operuojama ištremtųjų skaičiais, tai 41-jų metų tremimo skaičių reikia dvidešimts kartų padidinti.

MARGUMYNAI

1938 m. Salt Lake mieste buvo suaudytas tūlas žmogžudys. Kalėjimo gydytojas prieš egzėkuciją kaliniui riešuose pritvirtino tam tikrus laidus, kurių pagalba padarė kardiogramą. Nors žudomasis atrodė ramus, bet jo pulsas plakė 180 kartų per minutę. Gydytojas mano, kad jei ne kulipkos, tai širdies smūgis būtų žmogų užmušęs, nes paprastai pulsas neviršija 120 kartų į minutę.

Širdis sustojo plakusi 15,6 sekundžių po suaudymo.

Vienas prancūzų sporto žurnalas ištyrė, kad futbolininkai per vienerias rungtynes nustoja 3 kg svorio. Tiek pat "numeta" ir vartininkas (matyt, jaudindamas). Po 24 valandų žaidėjai atgauna savo seną svorį.

Šv. Pranciškaus Saleziečio bažnyčia Cincinnati mieste (Ohio) turi didžiausią Amerikoje — 35.000 svarų — varpą. 1896 m. kurį laiką juo skambinta, bet vėliau nustota, ir dabar varpas nebenaudojamas. Mat, nuo varpo garso byra apylinkės namų langai.

Žemės riešutai (žemėpupė, "fistaška", angl. peanut) kilimo yra iš Brazilijos. Jie buvę žinomi 250 metų prieš Kristų.

Amerikos pasiuntinybės rūmai Bagdade, Irake, yra tiksliai Washingtono Baltųjų rūmų kopija, tik kiek sumažinta.

Garsios JAV karo akademijos Westpoint, N.Y. "teritorijoj" yra nukarusi uola, vadinama "Kissing Rock" (bučkių uola). Tikima, kad pro ją einas kariūnas su mergaite bus sutraiškyti tos uolos, įeigu juodu šitoj vietoj nepasibučiuos...

JAV įstatymų knygosė yra 2.500.000 įstatymų, išleistų valstybės, valstijų ir atskirų miestų. Tiek įstatymų neturi nei viena kita pasaulio šalis.

Mississippi valstija iki šios dienos neratifikavo konstitucijos papildymo, kuriuo išlaisvinami negrai.

Salt Lake City, Utah, su susiekimo nelaimėmis kovoja, tarp kitko, ir šitokia priemonė: "laimingomis" dienomis miesto valdybės rūmų stiebe kabo balta vėliava, kam žuvus auto katastrofoj — juoda.

Sidabrinės Amerikos monetos turi 90% sidabro ir 10% vario.

MARGUTIS

Skaitykit "Margutį", komp A. Vanagaičio įkurtą muzikos ir juokų žurnalą. Eina kartą į mėnesį. Kaina metams \$2. Užsisakant siųskit ir pinigų.

MARGUTIS

6755 So. Western Ave. Chicago, Ill.

TIKRAI Automatiška!

Ar pagalvojate kada, koks nuostabus patogumas yra turėti užtikrintą automatišką virtuvę?

Mes kalbame apie modernią elektrinę virtuvę, žinoma — su automatiška laiko ir temperatūros kontrole.

Ta graži moderni virtuvė verda per vielą, tiesioginiu šildymu. Jūs paprastai dedate maistą į židinį ir nustatote automatinę kontrolę laikui ir temperatūrai. Kai grįšite, Jūsų maistas bus išviręs ir lauks Jūsų — skanus, užtikrintai pagamintas!

Dėl tikrumo, švaros ir taupumo — įsigykite modernią elektrinę virtuvę. Atsiminkit — mūsų aptarnaujamame plote jau yra vartojama per penkiasdešimtis tūkstančių elektrinių virtuvių.

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE
IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

KLAUSYKIT 'TEN O'CLOCK TUNES'

VISOS NAUJAUSIOS DAINOS — VISI ŽYMAUSI ŽVAIGŽDŽES
Penkias Dienas Savaitėje — Pirmadienį iki Penktadienio
Rytis nuo 10—WGAR ir WICA • Vakaris nuo 10—WHK

Clevelande ir APYLINKĖSE

MAISTO PARODA IR KONCERTAI

Nuo lapkričio 10 iki 18 dienos, išskyrus sekmadienį, Clevelando Public Hall bus MAISTO PARODA. Drauge bus ir butų įrengimo paroda. Šalia parodos kiekvieną popietį ten bus 85 uniformuotų merginų choro koncertai. Tas choras jau yra žinomas iš radijo programų. Choro dalyvės yra buvusios kariuomenės pagalbinės tarnyboje ir į šį chora susirinkusios iš įvairių šio krašto vietų.

Tai bus 61-moji tokia paroda Clevelande. Pereitais metais ją aplankė 116,000 clevelandiečių.

CENTRAL ARMORY

Spalių 18 d., antradienį, Central Armory imtynių vakare specialus numeris bus imtynės su 300 svarų lokiu. Kas liks nenugalėtas, tas rungsis su Jack Steele. Pagrindinės im-

"Society Plan"

jums padeda taupyti!

Ateikit. Susipažinkit su 3 laipsnių planu, kaip sudaryti Jūsų taupymo sąskaitą, arba pareikalaukit raštu

Nemokamos Knygėlės

išaiškinančios apie šį asmenišką patarnavimą.

Nemokama vieta automobiliui pastatyti Jums esant banke, tuoju už namų, 127 Public Square. Federal Deposit Insurance Corp. narys.

LIETUVA TIRONŲ PANČIUOSE — teisybės žodis apie tai, kas atsitiko su Lietuva. 312 pusl. Kaina \$2.00

HIPPODROME

Nuo ateinančio trečiadienio, spalio 19 dienos, šiame teatre rodoma Alfredo Hitchcock spalvota filmas "Under Capri corn", kurioje dalyvauja Ingrid Bergman, Joseph Cotten ir Michael Wilding. Tai yra filmas iš Australijos gyvenimo apie 1831 metus, kada Australija buvo tik Britų kolonija ir kraštas kūrėsi žymia dailimi jėgomis nubaustųjų, kurie atlikę bausmę galėjo tapti krašto piliečiais. Filme vaizduojamas romanas vieno tokio buvusio kalinio, jo žmonos ir jų įsimylėjusio jauno vyro.

RKO KEITH'S 105th

Nuo spalio 12 iki spalio 18 dienos rodoma idomi filmas "Mighty Joe Young".

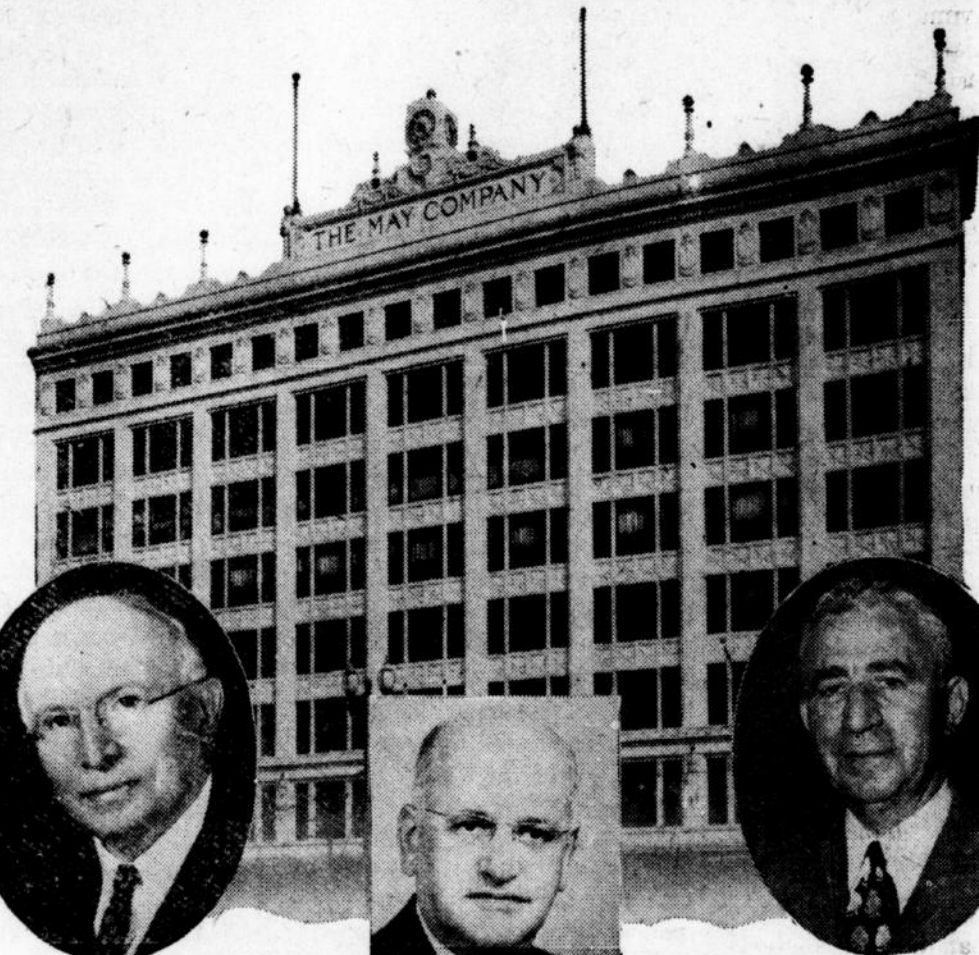
NO BETTER
TERMS
ANYWHERE

LOANS TO
REPAIR, MAINTAIN,
MODERNIZE YOUR HOME
OR BUSINESS PROPERTY

PALYGINĘ TASKAS TASKAN matysit KODEL
MONCRIEF ŠILDYMA pasirenka
Clevelando namų statytojai GAS—OIL—COAL

THE HENRY FURNACE CO., MEDINA, O.

MAY COMPANY SVENČIA AUKSINI JUBILIEJŲ

Viesiems clevelandiečiams gerai pažįstama May Company šiuo metu švenčia savo aukšinį jubiliejų. Ji buvo įsteigta 1899 metais. Jos steigėjas David May jau yra miręs.

Kai šis bendrovė buvo įsteigta, ji turėjo tik 50 tarnautojų. Ir Clevelande tada buvo 375,000 gyventojų. Dabar Clevelande gyventojų yra 1,200,000, o May Co. tarnautojų — 4,000. Prekybos plotas ji pradžioje užėmė 73,000 kvadr. pėdų, o dabar daugiau kaip 1,000,000 kvadr. pėdų. Kalėdų laikotarpiui tarnautojų skaičius pakyla iki 6,000. Žodžiu sakant, ši prekybos imonė, palyginti, daug smarkiau išaugo už patį Clevelandą.

Dabartinis bendrovės vyriausiasis vadovas yra Sam Rosenberg, kuris pradėjo čia dirbti 1933 metais.

PAIEŠKOJIMAI

Jieškomieji ar apie juos žinantieji prašomi atsiliepti į:

CONSULATE GENERAL OF
LITHUANIA
41 West 82nd Street
New York 24, N. Y.

Andruskevičius Juozas, iš Laumenų km., Aukšt. Panemunės val. Bagdanavičius Justinas, vedęs Konstanciją Virbašytę Bagdžius Motiejus, iš Bundžių km., Butrimonių vl., Pivašiūnų par. Bagdžiūtė Petronėlė, iš Bundžių km., Butrimonių vl., Pivašiūnų par. Bakšinskaitė - Kijauskienė, iš Pajėvonio vl., Vilkaviškio ap. Balsys Jonas, iš Butkiškių km., Griškabūdžio par., Šakių ap. Botyriūtė Magdė, iš Padovinio km., Liudvinavo vl., Marijampolės ap. Chmieliauskas Jonas, Juozas ir Motiejus, iš Grinkiškių km., Alytaus ap. (buv. Kalvarijos) Čižauskaitė - Žiburienė Adelė Doblytė (Doblis) - Izilienė Barbora ir vyras Izelis Pranciškus, abu iš Gargždų, Kretingos ap. Dragausius, našlė Juozo Dragausiaus, kuris buvo kilęs iš Angininkų km., Alytaus (buv. Kalvarijos) ap. Fridritz-Zaickė Milė ir jos sesuo Jurgelaitienė-Zaickienė Lina, iš Pilionos km.

Gešnauskas Jonas ir Gešnauskienė Barbora Gudaitis Jonas, sūnus Petro, gyveno Middleport, Pa. Gudaitis Jonas ir sesuo Stankewage Petrė, gyveno Middleport, Pa. Gudaitytė - Stankewage Petrė ir brolis Gudaitis Jonas, gyveno Middleport, Pa. Gudeliauskas Adomas, iš Lieliūnų vienk., Stakliškių vl., Alytaus ap. Izilienė - Doblytė (Doblis) Barbora ir vyras Izelis Pranciškus, abu iš

Garždų, Kretingos ap. Jankauskaitė Julijona ir jos sesuo Maskaliūnienė Zuzana. Jankauskienė, buvo ištekęs už Juozo Jankausko, dabar našlė Jurgelaitienė-Zaickienė Lina, iš Pilionos km., ir jos sesuo Fridritz-Zaickė Milė Jusinskaitė Marija, iš Romanavo km., Krosnos vl., Marijampolės ap. Kastanavičienė Kazakevičiūtė Ona, iš Jučionių km., Pivašiūnų par. Kijauskienė-Bakšinskaitė Ursulė, iš Pajėvonio vl., Vilkaviškio ap. Madis (Matusevičius) Domininkas, iš Juknėnų km., Tauragnų vl. Maldanis Vaclovas, iš Bundžių km., Pivašiūnų par., Butrimonių vl. Manušis Povilas, iš Juknėnų km., Tauragnų vl.

Maskaliūnienė - Jankauskaitė Zuzana, ir jos sesuo Julijona Matjosaitis Jonas, iš Butrimų km., Eržvilko vl., Tauragnų ap. Matusevičius (Madis) Domininkas, iš Juknėnų km., Tauragnų vl. Meidus iš Juknėnų km., Tauragnų vl. Mureika Antanas, iš Akečių km., Šakių val. Rinkevičius iš Grabavos km., Griškabūdžio par., Šakių ap. Sadauskas Juozas, iš Gražiškių km., Griškabūdžio par., Šakių ap. Schulz Adolph, iš Jurbarko Siedlickas Antanas, Vaclovas ir Vladislovas, iš Veprių dvaro ir val., Ukmergės ap. Siugzdinis Juozas ir jo duklė Siugzdinytė Marija, iš Patamulselio km., Kauno ap.

Stankewage-Gudaitytė Petrė ir brolis Gadaitis Jonas, gyveno Middleport, Pa. Stašaitytė Juzė, iš Velykūnų km., Leliūnų vl., Utenos ap. Urbutis Pranas, iš Kuturių km., Jurbarko val. Urbutytė-Voverienė Monika, iš Kuturių km., Jurbarko vl. Valaitis Juozas, iš Tabakinės km., Šakių ap., gyv. Ansonia Valenta Mikas, iš Giraičių km., Liudvinavo vl., Marijampolės ap. Virbašytė-Bagdanavičienė Konstancija ir vyras Bagdanavičius Justinas Voverienė-Urbutytė Monika, iš Kuturių km., Jurbarko val. Zaickis, ištekl. Jurgelaitienė Lina ir Fridritz Milė, iš Pilionos km. Žiburienė-Čižauskienė Adelė

Mes Duodam ir Iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO's BASEMENT 50 m. sukaktuvinis išpardavimas

MOTERIMS 1.99 Rayon apatiniai

1.29

Dirbtinio šilko daugiakvadrantiniai apatiniai sijonai, su mezzinių apvaisais. Ypatinios vertės. Balai, rausvi, mėlyni. Maži, vidutiniai ir dideli.

The May Co's Basement
Lingerie

Moteriški 2.98 Namų apsiaustai

1.94

Iš priekio užtraukiami, pilno ilgio naminiai apsiaustai, naujų raštų, dviem atspalviais spausdinti. Dydziai 12 - 20.

The May Co's Basement
Housecoats

PIRMARŪŠIAI Merg. plastiniai LIETPALČIAI

97c

Staidri plastikai, gražios pastelinių atspalvių, galima nešioti sujuosus ar palaidai. Su prisegamu gobtuvu. Įvairių spalvų. Dydziai nuo 7 iki 14.

The May Co's Basement
Girl's Wear

Merg. Reg. 1.95 Cotton Bliužės

97c

Visokių gražių stilių, pastelinių spalvų ar baltos, su patraukliais apvaisais. Dydziai nuo 7 iki 14.

The May Co's Basement
Girl's Wear

Vyriški 1.69 vert. Darbo marškiniai

1.00

Unijos darbo, sanforizuoti* lazbiniai marškiniai su dviem kišenėmis. Pilno kirpimo, su stiprinta įtempimo vietoje. Dydziai nuo 14½ iki 17. Vyriški 1.98 - sanforizuoti* "Dennis Dungarees" - su tvirtinta apykakle, užsegama. Dydziai 1.59

29 - 42
* Didž. išsitempimas 1%
The May Co's Basement
Men's Clothings

Vaik. 1.19 "E-Z" APATINIAI

79c

Gelsvos spalvos, trumpomis rankovėmis, be kelnėnų. Vienos ar dviejų dalių dydziai nuo 4 iki 12. Visos pirmos rūšies.

The May Co's Basement
Knit Undies

Vyrišk. 29 c. elast.

KOJINĖS
19c pr.

Dirbtinio šilko ir medvilnės kojines su elastiniais riešais, visokių spalvų. Visos pirmos rūšies. Dydziai nuo 10 iki 12.

The May Co's Basement
Men's Furnishings

Vyr. 59 - 79 c. SKALBINIAI 48c ea.

Plačiadrėžės kelnaitės
Atletiniai marškiniai
Sukutos medviln. kelnaitės
Gerai padarytos, pirmos rūšies. Boksiniams bei ristiškams kelnaitės, dydziai 30 - 44. Atletiniai marškiniai, dydziai 36 - 46. Trumpos apatinės — mažos, vidutinės ir didelės.

The May Co's Basement
Men's Furnishings

Koks VIRIMAS! Koks GERUMAS!

tos mano
NAUJOS gaso virtuvės!

"Mano virtuvė nebuvo sena — bet kai pamačiau NAUJUS modelius, supratau, ko man trūksta!"

Nauji amžini degikliai — kurie niekad nesusidėvi — yra kaip tik tas, ko norit. Ne užsikemša, nerūdija, lengva valyti, jie visada duoda šilumą, kokios norit. Jūs vieną patiekalą užvirinat per akimirka — be matant verda ir kitas. Jūs taupote kurą, nes gasas duoda pilną šilumą, nelaukiant įkaitimo.

Kepant turėsite vėsią virtuvę, nes kaitintuvė yra gerai izoliuota. Oro cirkuliacija jums užtikrina vienodą kepimą bet kurioje kaitintuvės vietoje. Gal jums patiktų kontrolinis kaitintuvės laikrodis, kuris pradeda... kepina... ir sustabdo au-

tomatiškai be jokio rūpesčio iš jūsų pusės. Jūs galite turėti ir jį!

Jūs kepsite visokius kepsnius be joko dūmų pėdsako — naujos gaso virtuvės riebalų dūmai ištraukiami lauk iš kaitinamos erdvės. Jums norėsis šutinti viską!

Taip, naujos gaso virtuvės turi dalykų, kurių jūs norėsite turėti pas save.

Pasižiūrėkit į paskutines gaso virtuves artimiausioje krautuvėje ar gaso bendrovės parodiniame kambaryje. Įsirinkit, kokias jums geriausiai tinka. Jūs pasakysit, kaip ir kitos: "Toks virimas! Toks gerumas tos mano naujos gaso virtuvės!"

The EAST OHIO GAS Company

Clevelande IR APYLINKĖSE

DIRVOS VAKARAS

jau tik už savaitės, sekmadienį, spalį 23 dieną, Lietuvių Salėje, 6835 Superior Ave.

Šalia jau minėtų LIETUVOS VAIZDŲ (V. Belecko filmas iš Lietuvos), programoje bus BALETO VAIZDELIAI — "Partizano sapnas" ir "Susitikimas". Atliks Lietuvos Operos baletų šokėjas Jaunutis Puodžiūnas ir išraiškos šokių šokėja Rudaitytė. Be to, dar atskira šokių rengia M. Gedgaudaitė. Ši programos dalis bus tikra naujiena Clevelande, nes lietuviškuose

parengimuose tokių dalykų čia dar nesame turėję.

Programos pradžia 6:00 val. vak. Bilietų galima gauti DIRVOS redakcijoje ir prie įėjimo. Bilietų kaina 90 c. Po programos, apie 8:00 val. šokiai, į kuriuos kaina 50 c. Šokiams gros jaunimo mėgiamas Sonny Michael's orkestras.

Apatinėje salėje veiks virtuvė ir bufietas.

JAU TURIME ALT SAJUNOS SKYRIŲ

Pereitą pirmadienį pagaliau ir Clevelande įvyko ilgai ir jau net nekantriai lauktas Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos skyriaus steigiamasis susirinkimas. Gaila, kad jis buvo suauktas pirmadienį, nes visa eilė norėjusių dalyvauti negalėjo atvykti.

Po paaiškinimų, priėmus formalų nutarimą steigti ALTS skyrių, buvo perskaitytas labai nuosirdus ir klausytojus net sujaudinęs ALTS pirmininko A. Olio sveikinimas. Po to atlikti skyriaus reorganizacijos steigimo formalumai ir išrinkta valdyba, kurią sudaro: pirm. — St. Nasvytis, vicepirm. — K.S. Karpus, sekretorius — Juozas Leimonas, išdėstė — J. Salasevičienė, išdė globėja — Mudrauskienė.

Delegatai į kongresą New Yorke paskirti dr. S. Tamošaitis ir J. Salasevičienė, nors iš narų tarpo bus ir daugiau į kongresą vykstančių.

Nutarta kongresui siųsti auką nuo skyriaus — \$50.

Po to tartasi apie Dailės Parodos bilietų platinimą. Daugumas narių čia pat nupirko arba paėmė platinti bent po vieną bilietų knygelę. Kadangi bilietų platinimui vadovauti yra apsiėmusi Tremtinių Draugijos vadovybė ir ta pavadusi Kultūros Komisijai, tai numatyti asmenys, kurie susisieks su ta Komisija, perduos bilietus ir rūpintis talkininkauti tam platinimui.

East 67th ir St Clair
Geras 7 kambarių
ATSKIRAS NAMAS

5 kambariai žemai, du viršų. Naujai
dažytas iš vidaus ir iš lauko. 2 gara-
žai sklypas 40x135. Kaina \$7,450.
NELAVIEW REALTY
GL 8055 EV2501

Lankytės savo Klube!

Amerikos Lietuvių Piličių Klube penktadienio vakarais gausite skanių bulvinių blynų, šviežios žuvies, prie to visokių išsigėrimų. Klubo nariai prašomi dažniau prisiminti apie savo Klubą.

LIETUVIŲ SALĖ išnuojama

koncertams, šokiams, vestuvėms ir kitokiems parengimams. Iš anksto kreipkitės pas A. Šimkūną, Lietuvių Klube, 6835 Superior Ave.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rąkandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERŠIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS
609-12 Society for Saving Bid.
Telef.: MAin 1773.

Kitas susirinkimas numatomas netrukus po kongreso, lapkričio mėnesį.

Asmenys, kurie nori dalyvauti ALT Sąjungos skyriaus veikime, prašome pranešti valdybai savo adresus. Tai padaryti galima adresuojant pranešimą per DIRVOS redakciją.

ŠIAUNDIEN.

penktadienį, spalį 14 d. Lietuvių Salėje naujakurių rengiamas pasilinksminimo vakaras. Bus trumpa meninė programa ir šokiai. Pradžią 7:00 val.

LIETUVIŲ KLUBE

dabar yra įrengtas puikus televizijos priimtuvas. Nariai ir jų svečiai kviečiami apsilankyti ir pasigėrėti.

TREMTINIŲ ĮKURINIMO KOMITETAS CLEVELANDE

Komiteto pirmininkas — P. Muliolis (Tel. UT-12345)
Sekretorius — B. Bartkūnas (Tel. HE-7722)

a) Darbui surasti sekcija — pirm. M. Drosutis, nariai: A. Banys, A. Smigel, D. Drosutienė.

b) Butams surasti sekcija — pirm. K. Štaupas, nariai: J. Urbšaitis, J. Montvila.

c) Baldams-rakandams sekcija — pirm. J. Salasevičienė, nariai: P. Štaupienė, B. Bartkūnas.

Darbo reikalu — LI-4698 ir EX-0417.

Butų reikalu — KE 8794 ir EN-1827.

Baldų reikalu — MU-1593 ir KE-8794.

MIRIMAI

ANDRIJUS SLEKAITIS, 61 m., 1520 E 38th St., staiga mirė spalį 5, palaidotas iš šv. Jurgio bažnyčios Kalvarijos kapinėse spalį 8. Liko žmona Julė, sūnūs Juozas ir Antanas, dukterys Agnieszka Rudienė, Marijona, Ona ir sesuo Ona Bagdonienė, Detroit, Mich.

STANISLOVAS PALTANAVIČIUS, 59 m., 7524 Star Ave., mirė spalį 8, palaidotas iš šv. Jurgio bažn. Kalvarijos kapinėse spalį 12. Liko žmona Teklė, broliai Jurgis ir Juozas.

Abiejoms laidotuvioms patarnavo Jakubs & Son Funeral Home.

Išnuojamas kambarys,

saulėtas, šiltas, su baldais ir visais patogumais, vienam asmeniui.
491 E. 123rd St. PO 1716

KAMBARYS

su teise naudotis kitais kambariais ir virtuve, dviems asmenims.
9109 Morris Ave. SW 0327

TARNAUJANTI MOTERIS

su sena motina ieško buto ar namo išnuomoti.
Telefonas: HE 8459

LIETUVIŲ KALBOS VADOVA

patogiausia užsisakyti, siunčiant \$2.50 šiuo adresu:
Mr. J. Audėnas
14 Townsend Street
Boston-Roxbury, Mass.

Kas ir kur

Povilas Plechavičius, Lietuvos kariuomenės generolas, pereitą savaitę atvyko į Clevelandą ir tuo tarpu apsigyveno P.J. Žiūrių "pereinamojo stovykloje", Avon Lake. Jo atvykimą atžymėjo ir didžioji Amerikos spauda, ypač pabrėždama jo pareikimą, kad naciai teroro dalykuose buvo tik bolševikų mokiniai, toli dar nepasiekę savo mokytojų tobulumo.

M. Saulius, violenčelistas, puikiai pasirodęs BALFo seimo koncerte Philadelphiaje, išvyko į Indianapolis, kur yra pasirašęs metams sutartį su simfonijos orkestro vadovybe dalyvauti tame orkestre.

K. Lasnikų, savininkų namo, kuriame yra DIRVOS redakcija, dukrelė yra viena iš 15 kandidatų į Cleveland Reserve College grožio karalaites. Pereitą trečiadienį 4 v.v. daugelis clevelandiečių turėjo progos tas kandidatas matyti televizijos programoje.

V. ir VI. Nagevičiai pereitą sekmadienį šventė 24-tas šeimyninio gyvenimo metines, į kurias atvyko gražūs artimųjų būrelis.

Juozas Bendleris, Švėtimo Valdybos tarnautojas, mokyklų ir namų vizitatorius, persikėlė gyventi į naują vietą. Dabartinis jo adresas yra 1603 Bunts Rd., Cleveland 7 (Lakewood), Ohio. Telefonas AC 1-1195.

Aksenavičius Pranas, 7513 Lexington Ave., susilaukė svečių iš Europos. Atvyko iš Vokietijos Mykolas Venclauskas su žmona Emilija ir sūnumis Vytautu ir Andriumi.

Jonas Leonas, Lietuvių Archyvo redaktorius, apsigyveno 8116 Sowinski Ave., Cleveland 3, O. Jis yra atsivežęs dar nepašaudintą Archyvo medžiagą dalį, kuri, tikimės, netrukus galės pasirodyti DIRVOS puslapiuose.

VESTUVIŲ ISPŪDŽIAI

Giedras ir šiltas spalį 1 dienos šeštadienis Clevelande lietuvių centre buvo lyg ir savotiškas šventadienis: apie 10 valandą daugelis čia gyvenančių lietuvių, jų tarpe nemaža dalis naujakurių, rinkosi į šv. Jurgio bažnyčią ne visai paprasta proga. Tai buvo populiarių, aktyvių dalyvaujančių visuose lietuvių visuomeniškuose darbuose Clevelande lietuvių — M. ir I.J. Samų dukrelės Juozos vestuvės, kuri tą dieną susituokė su Erwin H. Hauck.

Bažnyčioje iškilmės buvo labai jaukios. Pažymėtina, kad naujakurių atstovai, atsidėkodami Samams už jų nepaprastą palankumą, irgi prisidėjo prie didesnio apeigų iškilmingumo, specialiai pasirengę ir pagiedoję mišias ir porą kitų giesmių. Ypač malonus ir jaudinantis išpuolis buvo, kai, iškilmės baigiantis, jaunajai priejusi Marijos altoriaus padėti puokštę gėlių ir pasimelsti, pasigirdo

Nuoširdžiai dėkojame čiurlionių vadovui A. Mikulskiui už suorganizavimą giedojimo bažnyčioje per mūsų dukrelės Juozos vestuves, ir už jaudinančią gražų mišių bei giesmių giedojimą N. Navickaitė, A. Stempuzienė, VI. Palubinski ir vargonavusiems per iškilmes Ambrazui ir A. Skriduliui.

Drauge dėkojame visiem s estuvių pokylįje dalyvavusiems svečiams už jų sveikinimus, linkėjimus ir dovanas.

M. ir I.J. Samai

LASNIK CAFE
Puiki, Moderniškai Įrengta Lietuviška Užėiga
6824 SUPERIOR AVE.
(Šalia Dirvos Redakcijos)
Užkviečiame Lietuvius iš kitų miestų sustoti pas mus.
Kastantas ir Ona Lesnikauskai — Savininkai

Wilkelis Funeral Home
Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkelis - Wirby
Pilnas laidotuvių patarnavimas
—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—
6202 SUPERIOR AVE. HENDERSON 9292

ANNAMARIE DICKEY.

Metropolitan operos dainininkė, dalyvauja operetė "Valkatų Karalius", kuri nuo spalio 18 iki 23 dienos bus vaidinama Music Hall. Ji vaidins Lady Katherine rolę. Valkatų karalius Francis Villon rolę Edward Roeker. Baletui vadovauja Joan Woodruff.

Iki šio sekmadienio imtinai ten pat vaidinama E. Griego operetė Norvežijos daina.

N. Navickaitės ir A. Stempuzienės duetu giedama "Ave Maria". Jauniesiems išeinant iš bažnyčios, atrodė, lyg tai būtų kokį atleidimą "kermosius": šventiškoje nuotakoje būriavo žmonės, nenorėdami skirstytis, dalydamiesi išpuodžiais. Buvo nemaža pirmą kartą matančių vestuves Amerikoje ir jiems ypač buvo įdomu, kaip ant jaunųjų galvų, o taip pat ir ant aplinkinių pasipylė saujos ryžių, kaip barškėjo skardinių "bukietas", prižiūras prie jaunųjų automobilio, kaip automobiliai visomis jėgomis keldami triukšmą savo signalais nuvežė jaunuosius į naują gyvenimą...

Vakare Vagabond Room, 10550 Euclid Ave., įvyko vestuvių pokylis, į kurį jaunųjų pasveikinti ir jiems linkėjimus pareiškė susirinko apie pusrčio šimto svečių. Po vaišių įsisiūbavo nuotaikingas šokių ir dainų mišinys, o 12 val. buvo atlikta ir "atsisveikinimo" ceremonija, kurios metu svečiai dainininkai dainavo lietuviškas vestuvines dainas. Vaišių stalai buvo papuošti rūtėmis iš Samų darželio. Jauniesiems pareikšta tikrai daug ir nuoširdžių sveikinimų bei linkėjimų. Ir tėvai buvo sveikinami ne ką mažiau už jaunuosius. Tai jų pirmas paukštelis, išskridęs iš namų...

(Red. pastaba: Dėl netikėtų klūčių šis išpuodžių žiupsnelis nepateko į pereitą numerį. Tikime, kad tos šventės dalyviai ir dabar maloniai atgaivins savo išpuodžius šiuo prisiminimu.)

PADEKOS

Nuoširdžiai dėkojame čiurlionių vadovui A. Mikulskiui už suorganizavimą giedojimo bažnyčioje per mūsų dukrelės Juozos vestuves, ir už jaudinančią gražų mišių bei giesmių giedojimą N. Navickaitė, A. Stempuzienė, VI. Palubinski ir vargonavusiems per iškilmes Ambrazui ir A. Skriduliui.

Drauge dėkojame visiem s estuvių pokylįje dalyvavusiems svečiams už jų sveikinimus, linkėjimus ir dovanas.

M. ir I.J. Samai

Visiems Clevelando lietuviams

Mūsų tarpe yra daug žymių lietuvių kultūrininkų. Jiems tik vieno dalyko stinga — organizuotos paramos iš platesnės vietos visuomenės. O to reikia ir jų darbų pasisekimui ir naujų kultūrinių pajėgų išauginimui.

Todėl Clevelando lietuvių visuomenininkų ir kultūrininkų pasitarime nutarta sujungti Clevelando lietuvių visuomenės jėgas šitam reikalui į LIETUVIŲ KULTŪROS FONDO organizaciją.

Tai nėra mūsų išradimas. Lietuvių Kultūros Fondas yra skirtas veikti visur, kur tik yra lietuvių, branginančių lietuvių kultūrinį veikimą ir suprantančių, kad tą darbą reikia paremti.

Tokiems Kultūros Fondo skyriams arba susibūrimams yra parengti visur vienodi įstatai, kuriuose šitaip yra pasakyta to Fondo tikslas:

Lietuvių Kultūros Fondas (LKF) yra organizacija lietuvių kultūrai ugdyti. Jis:

- skatina lietuvių švietimą, mokslą, meną ir spaudą,
- steigia arba remia tam tikslui reikalingas mokslo ir meno įstaigas,
- leidžia ir platina lietuvių laikraščius ir lietuvių mokslinekų bei menininkų kūrinius,
- medžiagiškai remia visų kultūros sričių lietuvių kūrėjų darbą,
- steigia muziejus lietuvių kultūros kūriniams saugoti.

Mes nemanome visų tų darbų iš karto Clevelande atlikti bet reikia bandyti daryti tą, kas čia mūsų jėgoms bus priinama.

Todėl, susirinkimo įgalioti, kviečiame visus Clevelando lietuvius, be jokio įsitikinimo ir pažiūrų skirtumo, ir nežūrint, kada kas čia atvyko, prisidėti prie Lietuvių Kultūros Fondo ir jo gražių tikslų įgyvendinimo. Šie tikslai yra bendri ir vienodai suprantami visiems savo tėvynę mylintiems lietuviams.

Lietuvių Kultūros Fondo Clevelando skyriaus

STEIGIAMASIS SUSIRINKIMAS

šaukiamas penktadienį, spalio mėnesio 21 dieną 7:30 val. vak.

Lietuvių Salėje.

Maloniai kviečiame visus Clevelando tautietes ir tautiečius dalyvauti šiame susirinkime ir įstoti į šią visuotinę ir bendrą mūsų organizaciją.

Prieš prasidedant susirinkimui, visi bendrai išklausysime salėje lietuvišką radijo programą.

Susirinkime bus progos plačiau pasiaiškinti lietuvių kultūriniais reikalais ir bus plačiau nušvesta Lietuvių Kultūros Fondo organizacijos esmė bei visiems paskelbti to Fondo įstatai.

Pradininkai: A. Augustinavičienė, B. Banys, B. Bartkūnas, J. Daugėla, Ig. Malinauskas, M. Miščikienė, V. Minkūnas, P. Muliolis, Iz. Samas, J. Salasevičienė, K. Šukys, S. Tamošaitis.

Cleveland, Ohio Taupymas yra kelias į laimę

Taupyk šiandien — turėsi rytoj ar vėliau, reikalui atėjus.
Taupyk Lietuvių Banke, čia suma auga drauge su nuosimčiais.
Taupymas Lietuvių Banke yra apsaugotas USA valdžios užtikrinimu per Federal Insurance Corp.
Taupyk šiandien, o neturėsi rūpesčio ateity.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE. 2498

Pilnai padengta apdrauda UTAH 1-4515
WM. DEBBS PAINTING CO.
Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

I. J. SAMAS - JEWELER
Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę
7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Dabar jau turime didesnę rinkinį Deimantų, Žiedų, Laikrodžių ir visokių graždaikčių, už nupigintą kainą.

Darom naujas
AUTO BATTERIES
Tiesiog iš Lietuvių dirbtuvės
Pigiau negu kitur
TAISO IR SENAS BATTERIES
Antanas Kirkilas ir Sunus
1019 Woodland Ave. Cleveland
Namų adresas: 7204 Donald Ave.

**JAKUBS & SON
FUNERAL HOME**
Lietuviška laidojimo įstaiga
Valdžios pripažinti laidojimo direktoriai:
Della E. Jakubs
William J. Jakubs
25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENDICOTT 1763

NAUJI NAMAI!
Geri pirkiniai,
ypatingai ant Neff Rd.,
prie naujosios parapijos.
17923 Neff Rd.
19871 Meredith Ave.
20500 S. Lake Shore Bl.
Šaukite Mr. STREKAL,
Wickliffe 997,
arba IV 3348

'KAUNAS'

Batų taisymo
dirbtuvė

1463 Addison Rd.
(Wade Park kampas)

Savininkas
Kazys Ivanauskas,
lietuvis — naujakuris

Nori pagražinti savo
namus? Šauk—

K. ŠTAUPAS

Namų Dekoravimas
mūsų specialybė.

Kambarių Popieravimas
Namų Maliavojimas

16908 Endora Road
Telefonas:
KENmore 8794.
Cleveland, Ohio

JONAS G. POLTER

Lietuvis
Namų Maliavotojas

Popieriutojas

Apkainavimas ar patarimas
reikale jūsų namo
pagražinimo suteikiama
nemokamai.

495 East 123rd St.
Telefonas: POTomac 6899